

Pɔɔl tɔne keŋ ɔ be ŋmarase yelee Romantena nɛ

¹ Tɔne kei lee maŋ Pɔɔl ŋon me yɛɛ Yesu Kristo tobaale e nɛ gyaŋ. Wurubuarɛ baake na maŋ nyi me kaa yɛɛ ɔ kpilale, te ɔ lese maŋ see nyi maa yako ɔ nombia kpaakpaa ŋan. ² Gyaŋgba gyaŋgba keŋ nɛ, Wurubuarɛ tɛɛwɔ wa akpeŋkpeŋgyɔɔra dɔɔ yako ɔ nombia keŋa see ɔ nombia aŋmaraseŋ see ŋan man. ³ Nombia kpaakpaa keŋa yɛɛ ɔ bu Yesu Kristo ŋon ɔ yɛɛ de Gbeŋgyoo e nɛ nombia ŋa. Lee lolo gbɛɛ man na, Yesu kei lee gyoo Defidi duuluŋ man. ⁴ Wurubuarɛ felih ŋon doŋ keŋ ɔ ba mo gyuusuu Yesu lee yeŋ man nɛ, keŋ lese la wola nideli nyi ɔ yɛɛ Wurubuarɛ bu e keŋ ayimɛɛ be doo ɔ man ya.

⁵ Wurubuarɛ tɛɛ ŋon Kristo ŋonaŋ dɔɔ mo ɔ bɛɛɛ boele daa nyi de kaa bese ɔ kpilala. Na ke yela tɛɛle kei dɔɔ balaŋ pou ke lɛɛ ŋon Wurubuarɛ di, na baa nyii ɔ dei na baa lese ɔ yelee. ⁶ ɛmɛɛ Romantena baŋ Wurubuarɛ be baake ŋon te ɛ be kaa bese Yesu Kristo balaŋ nɛ, ɛmɛɛ mɔ kpuɛ mena balaŋ kɛwɔ man.

⁷ Lee mena dɔɔ te mɛɛ ŋmarase tɔne kei mee yelee ɛmɛɛ Romantena baŋ pou Wurubuarɛ ne gyaɛ ŋon te ɔ be baake ŋon nyi ɛ kaa bese ɔ balaŋ nɛ. De kya Wurubuarɛ na de Gbeŋgyoo Yesu Kristo baa mo be bɛɛɛ boele ŋon, na baa fa ŋon wosefɛɛɛɛŋ.

⁸ Pɛ maa kolosi nombii daale nɛ, me doŋ Yesu Kristo dɔɔ mɛɛ fa Wurubuarɛ karaŋ lee ɛ popou dɔɔ. Nawolo nyi balaŋ ne nyii mena keŋ ɛ be lɛɛ Wurubuarɛ nombia ŋan di tɛɛle kei dɔɔ pou. ⁹ Wurubuarɛ ŋon mɛɛ mo me konɔɔ pou som e te mɛɛ yako ɔ bu nyeekelɛɛ nombia ŋan nɛ, ŋon yɛna ma adansɛɛ nyi mɛɛ tɔɔse ŋon nideli debaŋ kamasɛ ma kefane man. ¹⁰ Debaŋ kamasɛ keŋ mɛɛ

fane na, mEE sola WurubuarE nyi waa toro gbEE fa man lee non gbagba kegyaebii man na maa nyin kɔŋ E gyan.

¹¹ E nombia ne gyɔ man loo, mena dɔɔ mEE gyae nyi maa kɔŋ E gyan na maa yela E ke nyin WurubuarE felin abɔɔ anefan njan, na ne ka do non don E kelEedi man.

¹² Kei nawolo baa nyi akpaa me kɔŋ E gyan na, daa na non pou kelEedi gyae ka do don kakyen.

¹³ Me tebia mEE gyae E ka gyeŋ nyi nafɔ me gyaewɔ agbaatee agbaatee nyi maa kɔŋ E gyan, na WurubuarE ke ta me dɔɔ yela balan ke lEE Yesu di nideli E man, nɔba mena keŋ E tebia ban ba te yEE Gyudatenawɔ ya nE be lEE e di debiise akan njan man nE, mɔna gbEE ta toro fa man deban kenan man ya.

¹⁴ Ke yEE kpene keŋ doo me dɔɔ nyi maa kolosi WurubuarE nombia fa walan kamase. Siakaratena na ayintena pou, balan ban ba gyeŋ nombia na ban bɔɔ gyeŋ nombia ya nE pou. ¹⁵ Lee kei dɔɔ te me sia yEEwɔ nyi maa kolosi Kristo nombia njan fa emEE ban E kyaa Roman donɔɔ man mɔ nE.

¹⁶ Kristo nombia kpaakpaa njan kekolosi be dana man desEŋ ya. Nawolo nyi njan yEna WurubuarE don keŋ ɔ na mo lEE walan kamase non ɔ ne lEE na di nE nyee. Gyudatena tangbEE la nyii nombia keŋa, pɛte balan akan ban mɔ kaa nyii na. ¹⁷ Kristo nombia kpaakpaa njan na wola na mena keŋ WurubuarE ne yEE pɛte balan gbEeneŋ na tenee ɔ siaman. Nombia nenan nawolo nyi akpaa walan non ɔ ne lEE Yesu di nE de tale seŋ ɔ kelEedi man lee kewalan kelii ɔto na, ɔtenate gbEeneŋ gyae ka tenee WurubuarE siaman. Be nmarase mena nombii kei WurubuarE nombia nmaraseŋ see njan man nyiaa, “Walan non lee ɔ kelEedi dɔɔ te ɔ gbEeneŋ da teneE WurubuarE siaman na, waa nyin nyeedon kekpaa.”

Wurubuarε ban

¹⁸ Wurubuarε ηon ɔ kyaa adido nε ta lese wola nyi ɔ ta gyeη ban balan kumεε na balan ban bɔɔ ne nyii ɔ dei ya nε dɔɔ. Nawolo nyi be nombiakumεε bee yeli Wurubuarε nombia ηan ηe doo na ηe gbεε nε ka lee debɔɔ ya. ¹⁹Wurubuarε ta gyeη ban nawolo nyi gbεε keη man balan baa mo gyeη e nε te yεε nombia aweesesa ya. ηon Wurubuarε gbagba lese na ηa wola wɔ. ²⁰Wurubuarε wose man nombia ηaale kyaa keη nyi walaη be tale naa ηa na ɔ sia fonεε ya. ηan yεna ɔ doη kekpaakekpaa na ɔ dinɔɔ keη ɔ dana keη nawolo nyi ɔ yεε Wurubuarε e nε. Mɔna n kεε na leenaη tεεle keyεε kewalaη keη na, Wurubuarε dinɔɔ kenaη ba weesεε ya. Nawolo nyi abɔɔ ηan pou ɔ be yεε nε na lese ɔ dinɔɔ wola nideli keη balan baa tale naa na baa lεε di. Mena dɔɔ walaη ηon ɔ te lεε di ya na, ɔ taη nombii daale waa yako mo lεε ɔ wose ya.

²¹ Mena balan kεwɔ gyeη nyi Wurubuarε kyaa mɔna bɔɔ na mo obuο keη kaboena e nε fa e ya, te bɔɔ na lese ɔ yele mɔ ya. Nyansa nombii kamasε be doo ba agyueη man ya, te ditin̄tεε wolowolo doo la be konɔɔse man. ²² Bεε yεε ηgba be sia te kare nε, mɔna be yεε ayin̄tenawɔ. ²³ Be te tina Wurubuarε ηon ɔ kyaa kekpaakekpaa nε yela, gyu bεε som banεε ηan bɔɔ maa yaa bɔɔ yae ηa ηgba balan yaa gyebuse yaa wonembia nε.

²⁴ Mena dɔɔ Wurubuarε mɔ ta besena ɔ wɔle tee wɔ, te bεε yεε nombia nkaraηkaraη ηan ba lee ban gbagba be konɔɔse man nε. Be dana kewɔlεε nombia bee fulu ba wose. ²⁵ Be te tina Wurubuarε nombia ηan ηe doo na ηe gbεε nε kelεedi yela gyu bεε lεε akεrεε nombia di. Mena dɔɔ bεε som abɔɔ ηan Wurubuarε be yεε nε bo tina Wurubuarε ηon ɔ be yεε ηa nε yela. ηon Wurubuarε te kaboena nyi dεε lese ɔ yele kekpaakekpaa Amεn.

²⁶ Keŋ bEE yEE mena dɔɔ WurubuarE ta besena ɔ wɔle tee wɔ te ba gyoo desEŋ nombia keyEE. Be man ala baŋ gba koran te tina baala gyan kedoo ŋgba mena keŋ WurubuarE ba wolo nE yela gyu bee doo na dɔŋa.

²⁷ Mena mɔ te baala mɔ bEE ala gyan kedoo ŋgba mena keŋ WurubuarE ba wolo nE yela gyu bEE yeŋ dɔŋa yeŋ, te ba gyoo desEŋ nombia nkaranƙaranƙ keyEE na dɔŋa. Mena dɔɔ WurubuarE waa wɔŋ ba deŋela ŋgba mena keŋ kaboena nE.

²⁸ Keŋ bɔɔ bEE WurubuarE nombia ŋan kagyen dɔɔ, ŋon mɔ ta besena ɔ wɔle tee wɔ. Mena dɔɔ nombia nkaranƙaranƙ te bEE gyueŋ te bEE yEE nombia ŋan tekaboena nyi nafaɔ balan baa yEE ya nE. ²⁹ NombiakumEE te wulu be man. Akpanyanƙnyanƙ na nombiakumEE na sibii na balan kekɔla na sia keyEE balan abɔɔ dɔɔ, na balan kako na kale nombia na akereE kedi na nombia ka mo gyakaa balan dɔɔ te wulu be man. Mena mɔ te bEE yako balan wose man nombia. ³⁰ BEE mo nombiakumEE gyakaa dɔŋa dɔɔ, te bEE kɔla WurubuarE. Be dana deboŋ te bɔɔ ne bu balan ya, te bEE wola ba wose mɔ. BEE gyae gbEeneŋ wɔlEE ŋan baa mo yEE nombiakumEE debarƙ kamaE, te bɔɔ ne bu ba lolala mɔ ya. ³¹ Bɔɔ dana nyansa ya te bɔɔ ne di nombia ŋan bEE yako nE dɔɔ ya. Bɔɔ ne gyae balan ya, te bɔɔ ne wii balan waranƙase mɔ ya. ³² Keŋ na keŋ ba gyeŋ nyi WurubuarE mmaraa nawolo nyi walaŋ ŋon ɔ doo mena dinɔɔ kei man na ɔtenate be gyae waa nyiŋ nyeedoŋ kekpa ya koran nE, be gyakaa bEE yEE mena nombiakumEE keŋa kpu. Kenan wɔle koran nE, bEE bese do balan baŋ bEE yEE mena nombiakumEE keŋa mɔ nE kakyeŋ.

2

WurubuarE waa di walaŋ kamaE nombia

¹ Nyaŋ walaŋ ŋon n ne bu n dɔɔ fɔɔ nɛ, n be dana daale n ke yako ya nawolo nyi nyaŋ mɔ n ne yɛɛ nombiakumɛɛ ŋan ɔtenate ne yɛɛ nɛ. Mena dɔɔ nyi akpaa n bu ŋolo fɔɔ na, nyaŋ gbagba n wose yaa n buu fɔɔ nɛ. ² Da gyeŋ nyi Wurubuarɛ de di mena balaŋ kɛwɔ nombia te ɔ bu wɔ fɔɔ na, na ke doo na ke gbɛɛ. ³ Mena dɔɔ akpaa nyaŋ deniwalaŋ n bu ŋolo fɔɔ lee nombiakumɛɛ ŋan nyaŋ gbagba mɔ ne yɛɛ nɛ dɔɔ nɛ, wulaa gyeŋ nyi Wurubuarɛ mɔ waa bu neŋ fɔɔ. N be gyae n ke tale lee Wurubuarɛ nyiŋmaa man ya. ⁴ Wurubuarɛ ta lese ɔ wɔɛ na ɔ konɔɔ keŋ ɔ dana nɛ wola neŋ kekppaa, mɔna n ta mo ŋa yɛɛ kolo ya. Yaa n ba gyeŋ nyi Wurubuarɛ lese ɔ wɔɛ baa wola neŋ na ke yela n ke kyɛɛkee nya agyueŋ lee n gbɛɛneŋ kumɛɛ man, na n ke kɔŋ ɔ gyaŋ yee?

⁵ Mɔna n dana konɔɔyuy na deŋele doŋ. Mena dɔɔ n deŋele kewɔŋ keŋ ne wuku kpu, te ke doo kɛɛ daa neŋ kelii wee keŋ Wurubuarɛ waa mo baŋ di balaŋ nombia nɛ. Mena wee kenaf te waa wɔŋ n deŋele. Wee kenaf te balaŋ baa naa mena keŋ Wurubuarɛ ne di ɔ nombia na ke gbɛɛ nɛ. ⁶ Nawolo nyi Wurubuarɛ waa tɔ walaŋ kamaɛ kom ŋgba mena keŋ ɔtenate be yɛɛ nɛ.

⁷ Baale ta mo be loo gyakaa nyi baa nyiŋ gyoorobiiri na yele na nyeedoŋ keŋ ka dokoso be kyaa ya nɛ. Mena dɔɔ bee nyiŋ konɔɔ te bɛɛ yɛɛ nombia kpaakpaa weeya pou man. Baŋ te Wurubuarɛ waa fa nyeedoŋ kekpaakekppaa keŋ.

⁸ Mɔna balaŋ baŋ lee sibii dɔɔ te bɔɔ bɛɛ anokoare keŋ gyu ke sila nombiakumɛɛ nɛ, Wurubuarɛ baŋ kum na ɔ deŋele kewɔŋ keŋ gyae ke kɔŋ be dɔɔ na baa naa diyem nideli. ⁹ Wurubuarɛ waa yela kaale na kayeyɛɛ ke kɔŋ balaŋ baŋ pou bɛɛ yɛɛ nombiakumɛɛ nɛ dɔɔ. Ke gyae ke fiasɛɛ bo lee Gyudatena dɔɔ, pɛna ke kɔŋ balaŋ baŋ ba te yɛɛ Gyudatenawɔ ya nɛ mɔ dɔɔ. ¹⁰ Mɔna Wurubuarɛ

waa yela balan ban bee yee nombia kpaakpaa ne ke nyin gyoorobiiri na yele na woseferehen. Ken mo gyae ke fiasae bo lee Gyudatena doo, pena ke kon balan ban ba te yee Gyudatenawo ya ne mo doo. ¹¹ Nawolo nyi Wurubuae ne di o nombia na ke gbeye ken o bee kee walan siaman ya.

¹² Balan ban ba te yee Gyudatenawo ya ne, booo gyej Mosesi mmaraase nan ya. Mena doo akpaa be yee nombiakumee na, na Mosesi mmaraase nan te Wurubuae waa mo di be nombia ya. Mona dejele kewon ken baa nyin lee be nombiakumee keyee doo ne yena yen kekpa ken. Te Gyudatena doo akpaa be yee nombiakumee na, Mosesi mmaraase nan te Wurubuae waa mo di be nombia. Nawolo nyi ban doo ba gyej mmaraase nan. ¹³ Nawolo nyi na balan ban ba gyej Mosesi mmaraase nan ne gbenehen tenee la Wurubuae siaman ya. Mona balan ban bee di mmaraase nan doo ne, ban gbenehen tenee la Wurubuae siaman. ¹⁴ Balan ban ba te yee Gyudatenawo ya ne, booo gyej Mosesi mmaraase nan ya. Mona akpaa nyi ban gbagba konoo man nombia na wola wo nyi baa yee kpene ken mmaraase nan na wolo ne, kenan nawolo baa nyi mmaraase nan doo be konoo se man. ¹⁵ Be nombia nan bee yee ne nawolo baa nyi ba gyej nombia nan Mosesi mmaraase nan na wolo nyi baa yee ne be konoo se man. Mena ken be yee kolo kum yaa kolo kpaakpaate te be konoo man nombia ne yee wo ne mo ne di adansae kpu. Nawolo nyi naale man na ne yee wo nyi mena nombia ayeesa ken ba be dei ya, mena doo be woe bee fee wo ya. Deban naale man mo na be konoo man nombia na wola wo nyi be nombia ayeesa ken doo na ke gbeye. Kenan na be woe ne fee wo. ¹⁶ Mena yaa Kristo nombia kpaakpaa nan me dohen mee kolosi ne na wolo. Nombia nanan na wolo baa nyiaa, wee

daale WurubuarE waa ta Yesu Kristo dɔɔ di balanj nombia njan bEE yEE weese nE na waa bu wɔ fɔɔ.

¹⁷ NENE nyanj kpa n yEE Gyuda baale e te n na mo n wose lɔ Mosesi mmaraase njan dɔɔ, mena dɔɔ n ne gyina n wose adido nyi n gyej WurubuarE nideli. ¹⁸ Nyanj kpa n gyej WurubuarE kegyaebii nawolo nyi Mosesi mmaraase njan na wola na ney nombia njan ne doo na ne gbEE nE. ¹⁹ Nyanj kpa nyanj dɔɔ la siayɛɛsatena siaman, te n kpa nyanj yena kanea fa balanj banj be doo ditiɛte man nE. ²⁰ Nyanj kpa nyanj yena walan njan n na wola ayirɛtena na balanj banj bɔɔ gyej daale ya nE nombia. N ne gyɔ n konɔɔ nyi lee Mosesi mmaraase njan dɔɔ n gyej kpene kamase na nombia njan pou ne doo na ne gbEE nE. ²¹ Nyanj njan n kpa n na wola balanj nombia nE, weera dɔɔ te n be tale wola n wose ya? N ne yako balanj nyi be na njanEe ya mɔna nyanj gbagba ne njanEe. ²² N ne yako balanj nyi be na lee be weɛla yaa be baala wɔle ya, mɔna nyanj gbagba ne yEE mena. Nyanj kpa balanj na som bEenej ya, mɔna nyanj dɔɔ bEenej denEE man n ne njanEe. ²³ N na wola n wose lee Mosesi mmaraase njan dɔɔ, mɔna n bee di ne dɔɔ ya. Lee mena dɔɔ n na do WurubuarE desɛɛ. ²⁴ WurubuarE nombia anmarasej see njan ne yako nyiaa, lee emEE Gyudatena nombia ayEEsa dɔɔ balanj banj ba te yEE Gyudatenawɔ ya nE ne kolosi mmusuo nombia tia WurubuarE.

²⁵ Akpaa n ne di Mosesi mmaraase njan dɔɔ nE, kenanj na n baala wose kekara keɛ dana tɔnɔɔ. Mɔna akpaa n bee di Mosesi mmaraase njan dɔɔ ya nE, kenanj na n baala wose kekara keɛ yEE yakaa. Kenanj na yEE yaa njan n te kara n baala wose gba ya nE. ²⁶ Nyi akpaa njan te kara ɔ baala wose ya te ɔ ne di Mosesi mmaraase njan dɔɔ nE, WurubuarE siaman na yEE yaa njan ɔtenate kara ɔ baala wose baa nE. ²⁷ Nyanj Gyuda baale, n gyej mmaraase njan

nawolo nyi be ηmarase ηa bo see neη te be kara n baala wose mɔ, mɔna n bee di ηe dɔɔ ya. Mena dɔɔ walaη ηon ɔ te kara ɔ baala wose ya te ɔ ne di mmaraase ηan dɔɔ ne, waa bu neη fɔɔ.

²⁸ Nawolo nyi te yEE nyi keη ηolo ne yEE Gyudatena abɔɔ ayEEsa dɔɔ te ɔtenate yEE Gyuda baale e ya. Te na baala wose mɔ kekara kaageη na wola la nyi ηolo yEE Gyuda baale gbagba e ya. ²⁹ Akpaa nyi ηolo yEE Gyuda baale gbagba e na, ɔ konɔɔ man na wola la. Te baala wose kekara gbagba mɔ yEE konɔɔ man nombia ηa. WurubuarE felij ηon ne kyEEkee na ɔtenate konɔɔ. Ka te yEE nyi mmaraase ηan bɔɔ ηmarase see ne dɔɔ kedi ya. Mena walaη ηonaη ne, WurubuarE na lese na ɔ yele. Te yEE denibalaη ya.

3

¹ Akpaa ηolo de yako nyi ɔ yEE Gyuda baale e na, gbEE wonηi man yaa ɔ kela ηon ɔ te yEE Gyuda baale e ya ne? Tɔnɔɔ wonηi doo la Gyuda baale keyEE man? Yaa wonη tɔnɔɔ doo la baala wose kekara man? ² Ke yEE ampaη nyi n yEE Gyuda baale e na, ke dana tɔnɔɔ lee gbEE kamase man. Gyaηgbate yEna nyi, WurubuarE moo ɔ nombia ηan bo do Gyudatena nyiηmaa man. ³ Ke yEE ampaη nyi Gyudatena baη man baale te lEE WurubuarE nombia ηan di ya. Mɔna ba deηele doη keη bɔɔ yEE ne, gyae ke tale tɔ WurubuarE gbEE nyi ɔ na yEE kpene keη ɔ be wulaa yako see nyi waa yEE ne yee? ⁴ Be doo mena korakora ya. Keη na keη balaη yEE akEηEηenawɔ koranη ne, WurubuarE dɔɔ ɔ nombia doo na ke gbEE ηgba mena keη WurubuarE nombia aηmaraseη see ηan ne yako lee WurubuarE wose man ne nyiaa,

“Akpaa n ne kolosi na,

n ne kolosi nombia na anokoare bo

te walaŋ kamaŋ ne naa nyi n nombia doo na ke gbEE.
 Te n di walaŋ kamaŋ nombia na,
 bEE naa nyi n nombia kedi mo dei”

⁵ Deniwalaŋ waa tale boose nyiaa, nyi de nombiakumEE de yeli balaŋ de naa nyi WurubuarE nombia doo na ke gbEE na, kenan na akpaa de yEE nombiakumEE te o won da derjele na, dEE tale yako nyi o ta nere daa do? ⁶ Ka te yEE mena korakora ya. Akpaa nyi WurubuarE nombia ŋan be doo na ke gbEE ya na, sena te waa yEE na waa di balaŋ pou nombia? ⁷ Nyi akpaa ma dekara keŋ mee dii nE da lese WurubuarE nombia ŋan ne doo na ke gbEE nE wola nideli te da lese o yele na, won doo te WurubuarE sEE o ne bu maŋ foŋ nyi me yEE nombiakumEEyEEere e? ⁸ Mena na won doo te doo ne yako nyi, “E yela de kaa yEE nombiakumEE na WurubuarE nombia kpaakpaa ke nyiŋ lee deboŋ ya.” Balaŋ baale taŋ kara me noŋ nyi ma te yako mena nombii kei see. Balaŋ baŋ bEE kara me noŋ nE, WurubuarE waa won ba derjele ŋgba mena keŋ kaboena nE.

Walaŋ kamaŋ gbEE ba tenEE ya

⁹ NENE sena yaa dEE gyueŋ baa lee nombia keŋa man? Daa Gyudatena na gyueŋ baa nyi de dei kela balaŋ akan baŋ yaa? Koa be doo mena ya. Nawolo nyi de wulaa yako ŋon nyi Gyudatena na baŋ ba te yEE Gyudatenawo ya nE pou dasenae yEE dokolon. NombiakumEE te wulu be popou man. ¹⁰ WurubuarE nombia anmarasen see ŋan ne di nombii kei wose man adansEE nyiaa,
 “ŋolo na ŋolo be kyaa keŋ o gbEeneŋ tenEE WurubuarE siaman ya.

¹¹ ŋolo na ŋolo be kyaa keŋ o dana nyansa
 na waa nyii WurubuarE nombia ŋan man ya,
 te ŋolo mo be kyaa keŋ o ne keo WurubuarE
 gbEeneŋ ya.

¹² Balan̄ pou te wɔŋ ba wose lee Wurubuarɛ gbɛɛnɛŋ man.

Be popou te wɔlɛɛ.

ŋolo na ŋolo be kyaa keŋ ɔ ne yɛɛ nombia kpaakpaa ya”

¹³ “Bɛɛ gyae nombia nkaran̄karan̄ keyako.

Bɛɛ mo be nɔɔ beo balan̄.”

“Be nɔɔwoya na koo ŋgba yeŋ nɛ.”

¹⁴ “Bɛɛ mo nɔɔwoya ŋan̄ nyin̄an̄ falaa balan̄.”

¹⁵ “Balan̄ kako be dana wɔ ban̄ ya.

¹⁶ Yen̄an̄ kamasɛ keŋ bee gyu na bɛɛ wɔlɛɛ abɔɔ botɔɔ, te bɛɛ mo kayeyɛɛ mɔ lɔ balan̄ dɔɔ.

¹⁷ Mena balan̄ kɛwɔ bɛɛ yɛɛ kpene keŋ gyae ka mo wosefɛɛɛn̄ kɔŋ ya.”

¹⁸ “Te Wurubuarɛ keyee be doo be man mɔ ya.”

¹⁹ Da gyen̄ nyi kpene kamasɛ keŋ Wurubuarɛ mmaraase ŋan̄ na wolo nɛ, doo bo fa balan̄ ban̄ be doo mmaraase ŋan̄ tɛɛ nɛ. Mena dɔɔ ŋolo be kyaa nyi waa nyin̄ gbɛɛ tira nombii daale nɔɔ yako nyi ɔ te yɛɛ ta dukum keŋ kaboen̄a na nyi Wurubuarɛ waa wɔŋ ɔ den̄jele ya. Kei nawolo baa nyi Wurubuarɛ waa di walan̄ kamasɛ nombia wee daale. ²⁰ Nawolo nyi mmaraase ŋan̄ dɔɔ kedi be gyae ke tale yela ŋolo gbɛɛnɛŋ ka teneɛ Wurubuarɛ siaman ya. Mɔna mmaraase ŋenan̄ ne yele la te dɛɛ gyem nyi de yɛɛ nombiakumɛɛyɛɛrawɔ.

*Keɛɛ*di ne yele la walan̄ gbɛɛnɛŋ na teneɛ

²¹ Te nɛnɛɛ dɔɔ Wurubuarɛ ta wola daa gbɛɛ keŋ dɛɛ mo na de nombia ka teneɛ ɔ siaman, keŋ te yɛɛ nyi mmaraase ŋan̄ dɔɔ kedi ya. Mosesi mmaraase ŋan̄ na Wurubuarɛ akpen̄kpen̄gyɔɔra nombia an̄marasɛŋ see ŋan̄ wulaa yako mena gbɛɛnaa ken̄an̄ nombia. ²² Mena gbɛɛnaa ken̄an̄ yɛna Yesu Kristo keɛɛdi. Nawolo nyi walan̄ kamasɛ ŋon ɔ lɛɛ Yesu di na, Wurubuarɛ waa lɛɛ ɔtenate do nyi ɔ gbɛɛnɛŋ tenɛɛ ŋon Wurubuarɛ siaman.

GbEE kei man te WurubuarE waa mo na waa lEE walaŋ kamaSE ŋon waa lEE Yesu Kristo di nE nyee. WurubuarE be famenE na botɔɔ keŋ ɔtenate ba lee ya. ²³ Nawolo nyi walaŋ kamaSE te yEE dukum, mena dɔɔ WurubuarE gyoorobiiri keŋ nafɔ kaboena nyi ke dee doo de man nE, de te nyiŋ ke mena ya.

²⁴ Mɔna lee WurubuarE bEERE keŋ ɔ ba mo boele daa nE dɔɔ te balaŋ gbEENEŋ na tenee ɔ siaman. Yesu Kristo dɔɔ te ɔ tEEWɔ mo mena bEERE kei boele daa. Ŋon Yesu tɔɔ na balaŋ pou nombiakumEE kom, te ɔ lese wɔ lee be nombiakumEE keyEE man te be nyiŋa ba wose. ²⁵ WurubuarE gbagba moona Yesu Kristo fa ŋgba kedeesa nE, nyi ɔ kaa yeŋ ŋgba mpataa nE lee de nombiakumEE dɔɔ na WurubuarE ke ta ɔ yeŋ kei dɔɔ mo de nombiakumEE pou kyEE daa. Mena dɔɔ walaŋ kamaSE ŋon waa lEE Yesu nombia di nE, WurubuarE waa mo ɔ nombiakumEE pou kyEE e. WurubuarE yEE nombii kei bo na ka wola nyi ɔ nombia doo na ke gbEE, te ɔ bEE ŋere ŋolo mɔ do ya. Gyangba gyangba keŋ nE, WurubuarE nyiŋa konɔɔ te ɔ lese ɔ sia lee balaŋ nombiakumEE ŋan bEE yEE nE dɔɔ. ²⁶ Mɔna nEENE dɔɔ WurubuarE bEE lese ɔ sia lee deniwalan dukum keyEE dɔɔ ya. Kei na wola la nyi WurubuarE nombia ayEEsa doo na ke gbEE, te walaŋ kamaSE ŋon ɔ lEE Yesu di na waa yela ɔtenate mɔ nombia ka tenee ŋon WurubuarE siaman.

²⁷ NENE woy dɔɔ te dEE gyɔ de konɔɔ? Kolo be kyaa ya. Nawolo nyi na mmaraase ŋan kesila ne ye le la te walaŋ gbEENEŋ na tenee WurubuarE siaman ya, mɔna lee Yesu Kristo kelEedi dɔɔ te walaŋ gbEENEŋ na tenee WurubuarE siaman. ²⁸ Mena dɔɔ de nombii keŋ dɔɔ da seŋEE ye na nyi, na mmaraase ŋan dɔɔ kedi dɔɔ te walaŋ gbEENEŋ na tenee WurubuarE siaman ya. Mɔna lee Yesu Kristo kelEedi dɔɔ, te walaŋ gbEENEŋ na tenee

Wurubuarε siaman.

²⁹ Ε yela maa bɔɔse ηon nyiaa, Wurubuarε yεε Gyudatena baageη Wurubuarε e? Koa, ɔ yεε balan ban ba te yεε Gyudatenawɔ ya nε mɔ Wurubuarε e. ³⁰ Wurubuarε dokolon koon kyaa la. Mena dɔɔ lee kelεedi keη Gyudatena be lεε e di dɔɔ te waa lεε wɔ do nyi be gbεeneη tenεε ɔ siaman. Mena kelεedi kenarη ke mɔ dɔɔ te waa lεε balan ban ba te yεε Gyudatenawɔ ya nε mɔ do nyi be gbεeneη tenεε ɔ siaman. ³¹ Mena dɔɔ dee sila kelεedi keη gbεε, na dee tina mmaraase ηan dɔɔ kedi yela yaa? Koa, da kelεedi ne gyae la ke yela na dεε tale di mmaraase ηan dɔɔ nideli.

4

Aberaham kelεε Wurubuarε di

¹ Nεnεε woj yaa daa Gyudatena dana dεε yako lee de naana Aberaham wose man? Woj te Aberaham naawɔ lee kelεedi da anekoloseη kei wose man? ² Akpaa nyi Wurubuarε lεε Aberaham bo do nyi ɔ gbεeneη tenεε ηon Wurubuarε siaman lee tom keη ɔ be yεε nε dɔɔ na, kenarη na ηon Aberaham waa tale gyɔ ɔ konɔɔ, mɔna na Wurubuarε siaman ya. ³ Sena te Wurubuarε nombia aηmaraseη see ηan ne yako? Nombia ηenarη ne yako nyiaa, “Aberaham lεε Wurubuarε di, mena dɔɔ te Wurubuarε lεε e do nyi ɔ gbεeneη tenεε ηon Wurubuarε siaman.”

⁴ Akpaa walarη de yεε tom te n tɔ e kom na, kom keη n be tɔ e nε te yεε nyi n moo ke bo kyεε e ya. Mɔna ke yεε kpene keη kaboena nyi waa nyiη lee tom keη ɔ be yεε nε dɔɔ. ⁵ Nyi akpaa te yεε nyi ηolo tom keη ɔ be yεε nε dɔɔ ya, mɔna akpaa ɔ lεε di nyi Wurubuarε ne tale yela nombiakumεεyεεra ban bɔɔ lεε Yesu di nε gbεeneη ne tale tenee ηon Wurubuarε siaman nε, kenarη

na ɔtenate kelɛɛdi gyae ke yela Wurubuarɛ ke lɛɛ e do nyi ɔ gbɛɛnɛj teneɛ ɔ siaman. ⁶ Gyoo Defidi wulaa yako nombia keɲa Wurubuarɛ nombia aɲmarasɛj see man wola nyiaa, akpaa Wurubuarɛ te keɛ ɲolo nombia ayɛɛsa ya te ɔ lɛɛ e do nyi ɔ gbɛɛnɛj tenɛɛ ɲon Wurubuarɛ siaman na, kenaj na walaɲ ɲonaɲ ɲon na nyeebam. Gyoo Defidi nombia ɲenaɲ yɛna nyiaa,

⁷ “Balaɲ baɲ Wurubuarɛ ba mo be nombiakumɛɛ kyɛɛ
wɔ

te ɔ be gyae waa tɔɔse ɲa bela ya nɛ,
baɲ na nyeebam.

⁸ Walaɲ ɲon Wurubuarɛ bɛɛ mo ɔ nombiakumɛɛ
do ɔ konɔɔ man ya nɛ,
ɲon na nyeebam.”

⁹ Mena nyeebam kei nɛ, na ke yɛɛ fa balaɲ baɲ bɔɔ kara be baala wose nɛ baagenɲ yaa baɲ ba te kare ya nɛ mɔ kpue? Koa, ke yɛɛ be popou wui. De wulaa dɛɛ yako nyiaa, lee Aberaham kelɛɛdi dɔɔ te Wurubuarɛ lɛɛ e do nyi ɔ gbɛɛnɛj tenɛɛ ɲon Wurubuarɛ siaman.

¹⁰ Mɔna debaɲ worɲti te Wurubuarɛ lɛɛ Aberaham do nyi ɔ nombia tenɛɛ ɔ siaman? Debaɲ kenaj na, Aberaham te kara ɔ baala wose yaa ɔ te kara ta ya? Na ɔ ke kara ɔ baala wose wɔle ya, mɔna Wurubuarɛ lɛɛ e do pɛte ɔ kara ɔ baala wose. ¹¹ Aberaham baala wose kekara yɛɛ kpene keɲ ne di adansɛɛ nyi lee ɔ kelɛɛdi dɔɔ te debaɲ keɲ ɔ te kara ta ɔ baala wose ya nɛ, Wurubuarɛ lɛɛ e do nyi ɔ gbɛɛnɛj tenɛɛ ɲon Wurubuarɛ siaman. Mena dɔɔ balaɲ baɲ pou ba te kara ta be baala wose ya te bɔɔ lɛɛ Wurubuarɛ di nɛ, ɔ te yeli be gbɛɛnɛj ta tenɛɛ ɲon Wurubuarɛ siaman. Kei te yeli Aberaham te kaa bese baɲ mɔ be naana. ¹² ɲon Aberaham ɲonaɲ bese yaa ɔ yɛɛ balaɲ baɲ bɔɔ kara be baala wose nɛ mɔ be naana. Na keɲ bɔɔ kara be baala wose nɛ kaagenɲ dɔɔ te ɔ bese

be naana ya, mɔna kej bɔɔ lɛɛ Wurubuarɛ di kpu ŋgba mena kej ŋon Aberaham be lɛɛ Wurubuarɛ di pɛte bɔɔ kara ɔ baala wose nɛ dɔɔ te ɔ bese be naana.

¹³ Wurubuarɛ yakowɔ see nyiaa, Aberaham na ɔ duulɔŋ man balaŋ ne gyae la baa di tɛɛle kei dɔɔ. Te yɛɛ nyi kej Aberaham be di Mosesi mmaraase ŋan dɔɔ, dɔkaa te Wurubuarɛ yako nombia keŋa ya, mɔna kej Aberaham be lɛɛ Wurubuarɛ di te Wurubuarɛ be lɛɛ e do nyi ɔ gbɛɛneŋ tenɛɛ ŋon Wurubuarɛ siaman nɛ dɔɔ te ɔ yako nombia ŋenaŋ. ¹⁴ Nyi akpaa balaŋ baŋ bee di mmaraase ŋan dɔɔ nɛ dɔɔ te Wurubuarɛ yako keyako see kei nɛ, kenanŋ na Wurubuarɛ kelɛɛdi kej yɛɛ yakaa te ɔ keyako see kej mɔ be dana tɔnɔɔ ya. ¹⁵ Nawolo nyi mmaraase na moonna Wurubuarɛ baŋ kɔŋ. Te botɔɔ kej mɔ mmaraase be kyaa ya na, dukum mɔ keyɛɛ be kyaa ya.

¹⁶ Mena dɔɔ lee kelɛɛdi dɔɔ te balaŋ baa tale nyiŋ Wurubuarɛ abɔɔ ŋan ɔ be yako see nɛ. Na abɔɔ keŋa ka bese kpene kej Wurubuarɛ na mo boele balaŋ yakaa. Kei na wolo baa nyi Aberaham duulɔŋ man balaŋ pou baa nyiŋ mena abɔɔ ŋenaŋ. Te yɛɛ nyi baŋ bee di mmaraase ŋan dɔɔ nɛ baagenŋ ne gyae la baa nyiŋ ŋa ya, mɔna baŋ pou bɔɔ lɛɛ di ŋgba mena kej Aberaham be lɛɛ di nɛ mɔ baa nyiŋ mena abɔɔ ŋenaŋ. Nawolo nyi Wurubuarɛ siaman na, Aberaham yɛna de popou de naana. ¹⁷ ŋgba mena kej Wurubuarɛ nombia aŋmarasenŋ see ne yako nyiaa, “Ma te yeli n ta bese tɛɛle kei dɔɔ balaŋ pou be naana.” Aberaham ŋon ɔ be lɛɛ Wurubuarɛ di nɛ, ɔ yɛɛ de naana e Wurubuarɛ siaman. ŋon Wurubuarɛ kei ne gyusu na woya lee yeŋ man, te ŋon ne tale la yela abɔɔ ŋan nafaŋ ŋɔɔ kyaa ya nɛ ne kɔŋ ŋgba ŋe wulaa ŋe kyaa nɛ.

¹⁸ Na kolo na kolo be kyaa kej gyae ke yela Aberaham ka mo ɔ loo gyakaa nyi, Wurubuarɛ waa yɛɛ kpene kej

ɔ be yako see nyi waa yɛɛ nɛ ya. Mɔna Aberaham lɛɛ Wurubuarɛ di te ɔ moo ɔ loo pou gyakaa ɔ dɔɔ. Lee mena dɔɔ ɔ kaa bese tɛɛle kei dɔɔ balan pou be naana, ɲgba mena keɲ Wurubuarɛ be yako see nyi, “ɔ duulun man balan baa bo ɲgba kyolobiise nɛ.”¹⁹ Debaɲ keɲ Wurubuarɛ be yako Aberaham mena nombii kei nɛ, na ɔ te di kulutooneɲ sɔɲononɲ (100) mena dɔɔ ɔ te ɲmɛɛ keɲ nyi ɲolo loo be gyakaa nyi waa tale lola bela ya. Mena mɔ te ɔ wɛɛle Saara mɔ te ɲmɛɛ gbaa lolo. Keɲa pou wɔle nɛ, Aberaham ta lee wɔle Wurubuarɛ kelɛɛdi man ya.²⁰ Mena mɔ te ɔ te lɛɛ aɲmaareɲ nyi nombia ɲan Wurubuarɛ be yako see nɛ be gyae ke kɔɲ mena ya, mɔna ɔ yɛɛ kakyey seɲ ɔ kelɛɛdi keɲ man keɲkeɲ te ɔ lese Wurubuarɛ yele.²¹ Nawolo nyi na ɔ gyeɲ lee ɔ konɔɔ man nideli nyi, Wurubuarɛ dana doɲ keɲ waa tale yɛɛ kpene keɲ ɔ be yako see nyi waa yɛɛ nɛ.²² Lee Aberaham kelɛɛdi kei dɔɔ te “Wurubuarɛ lɛɛ e do nyi ɔ gbɛɛneɲ tenɛɛ ɔ siaman.”

²³ Ba ke ɲmarase nyi “ɔ lɛɛ Wurubuarɛ di dɔɔ te ɔ gbɛɛneɲ teneewɔ Wurubuarɛ siaman” nɛ, na Aberaham waageɲ dɔɔ te be ɲmarase mena nombii kenaj ya.²⁴ Mɔna daa baɲ mɔ dɛɛ lɛɛ Wurubuarɛ ɲon ɔ be gyuuusu de Gbeɲgyoo Yesu Kristo lee yeɲ man nɛ di, na waa yela de gbɛɛneɲ ka teneɛ ɔ siaman nɛ mɔ dɔɔ te be ɲmarase mena nombii kenaj.²⁵ Lee de nombiakumɛɛ dɔɔ te Wurubuarɛ lese Yesu Kristo nyi ɔ kaa yeɲ fa daa. Mena mɔ te ɔ gyuuusu e lee yeɲ man, na ke yela de gbɛɛneɲ ka teneɛ ɲon Wurubuarɛ siaman.

5

Daa na Wurubuarɛ nsana ta bese de

¹ Nɛnɛɛ lee keɲ dɔɔ lɛɛ de Gbeɲgyoo Yesu di dɔɔ, Wurubuarɛ te lɛɛ daa do nyi de gbɛɛneɲ tenɛɛ ɔ siaman.

Te lee de Gbengyoo Yesu Kristo ñonanj dɔɔ, gyonj te kaa doo daa na Wurubuarɛ nsana. ² Lee de Kristo kelɛɛdi dɔɔ te de nyiŋa Wurubuarɛ bɛrɛɛ keŋ ɔ ba mo boele daa te de dɔŋ ke man nɛ. Mena dɔɔ dana daa gyonj, nawolo nyi de loo gyakaa nyi dɛɛ kaa di gyoori kpu na e. ³ Na keŋ kaageŋ ya. Kenanj wɔle na dana daa gyonj bela lee da diyem kena man, nawolo nyi diyem kena ne yele la walaŋ ne tale kyaŋ ɔ wose seŋ keŋkeŋ. ⁴ Walaŋ de kyaŋ ɔ wose seŋ keŋkeŋ na, ne yeli Wurubuarɛ ne lɛɛ ɔtenate do. Mena mɔ te nyi walaŋ da gyem nyi Wurubuarɛ te lɛɛ e do na, ne yeli ɔ ne nyiŋ kpene keŋ dɔɔ waa mo ɔ loo gyakaa. ⁵ Mena loo kegyakaa kei mɔ be gyae ka do daa desɛŋ ya, nawolo nyi Wurubuarɛ te tɛɛ ɔ felij ñon ɔ ba mo do de man nɛ dɔɔ mo ɔ balanj kegyae do de man.

⁶ Nawolo nyi debanj keŋ de sɛɛ de yɛɛ nombiakumɛyɛɛrawɔ te dɔɔ dana doŋ keŋ dɛɛ tale mo kyɛɛkee da kekyaabii ya nɛ, Kristo kɔŋawɔ kaa yeŋ fa daa debanj keŋ Wurubuarɛ ba see nɛ man. ⁷ Gyae ke yɛɛ doŋ nideli pɛte ñolo ke tale lɛɛ walaŋ ñon ɔ gbɛɛneŋ tenɛɛ Wurubuarɛ siaman nɛ yeŋ yeŋ. Mɔna nyi akpaa ñolo ne yɛɛ deeli fa balanj na, mberem na ñolo waa sɛɛ lɛɛ ɔ yeŋ yeŋ. ⁸ Mɔna Wurubuarɛ ta lese wola nyi ɔ ne gyae daa nideli, nawolo nyi debanj keŋ de sɛɛ de yɛɛ nombiakumɛyɛɛrawɔ nɛ, ɔ yela Kristo kaa yeŋawɔ fa daa. ⁹ Lee Kristo fatabo keŋ ɔ ba mo feefo de nombiakumɛɛ dɔɔ, te Wurubuarɛ lɛɛ daa do nyi de gbɛɛneŋ tenɛɛ ɔ siaman. Mena mɔ te lee Kristo fatabo kenanj dɔɔ, Wurubuarɛ waa lɛɛ da nyee wee keŋ waa mo banj di tɛɛle kei dɔɔ balanj pou nombia nɛ. ¹⁰ Nafɔ na de yɛɛ balanj banj dɛɛ kɔla Wurubuarɛ, mɔna lee ɔ bu yeŋ keŋ dɔɔ ɔ ta mo daa yɛɛ ɔ gyoona banj ɔ ne gyae. Nyi ɔ bu Yesu yeŋ keŋ te yeli de ta bese ɔ gyoona na, kenanj na Yesu nyeedoŋ keŋ ɔ be nyim nɛ be gyae ke yela waa lɛɛ da

nyee kekpa yee? ¹¹ Te yee nyi ɔ lee da nyee bo kaager ya, mɔna lee Yesu Kristo dɔɔ dee di gyon Wurubuarɛ ɔsom kej man. Nawolo nyi lee non Yesu Kristo dɔɔ gyon te kaa doo daa na Wurubuarɛ nsana.

Be ka mo Adam maa na Kristo

¹² Lee walaŋ dokolon dɔɔ te nombiakumɛɛ kɔŋawɔ tɛɛle kei dɔɔ. Non yɛna de naana Adam. Nombiakumɛɛ keyɛɛ mɔ moona yɛŋ kɔŋ. Mena dɔɔ te yɛŋ nyiŋa don balan dɔɔ, nawolo nyi walaŋ kamaɛ te yee dukum.

¹³ Pɛte Wurubuarɛ ka mo mmaraase ŋan fa Mosesi na, nombiakumɛɛ wulaa kyaa tɛɛle kei dɔɔ. Mɔna botɔɔ kej mmaraa be kyaa ya nɛ, bɔɔ ne kala dukum keyɛɛ do kolo man ya. ¹⁴ Leenaŋ de naana Adam deban kaa lii de naana Mosesi deban man nɛ, yɛŋ ne dii na don balan pou dɔɔ. Balan ban ba te yee deŋele don Wurubuarɛ nombia ayakon see ŋan dɔɔ ŋgba Adam koran ya nɛ, yɛŋ dii don be dɔɔ. Adam seŋɛɛ fa walaŋ non waa kɔŋ nɛ. Walaŋ nonan yɛna Yesu Kristo.

¹⁵ Ke yee anokoare ke nyi mena balan bala kɛwɔ yee kpookpoo. Nawolo nyi kpene kej be tɛɛ Adam dɔɔ kɔŋ, na kpene kej be tɛɛ Kristo dɔɔ kɔŋ nɛ te yee dokolon ya. Lee Adam dukum kej ɔ be yee nɛ dɔɔ te balan burum nyiŋa yɛŋ. Te lee Yesu Kristo bɛɛɛ dɔɔ te Wurubuarɛ lese ɔ bɛɛɛ wola balan burum, kela balan ban bɔɔ yem lee Adam dukum dɔɔ nɛ. ¹⁶ Wurubuarɛ bɛɛɛ kej ɔ ba mo boele daa nɛ, na kpene kej Adam dukum kej ba mo kɔŋ nɛ te yee dokolon ya. Adam dukum kej ɔ be yee nɛ ye le la te balan pou dii fɔɔ Wurubuarɛ siaman. Mɔna balan nombiakumɛɛ burum keŋa wole na, Wurubuarɛ ta mo ɔ bɛɛɛ boele daa te ɔ moo da akumɛɛ kyɛɛ daa te ɔ yela de kaa bese balan ban be gbɛɛneŋ teneɛ ɔ siaman.

¹⁷ Lee walaŋ dokolon dukum keyɛɛ dɔɔ te yɛŋ dii gyoori balan pou dɔɔ. Mɔna kej Yesu Kristo be yee fa daa nɛ,

ke tɔnɔɔ kela kpene kej Adam dukum kej ba mo kɔɔ nɛ. Wurubuarɛ te tɛɛ Yesu Kristo dɔɔ wii de waraɲase nideli te ɔ moo ɔ bɛrɛɛ boele daa te ɔ yela da bese balanɲ ban de gbɛɛnɛɲ teneɛ ɔ siaman. Walaɲ kamaɛ ɲon Wurubuarɛ be wii ɔ waraɲase, te ɔ ba mo ɔ bɛrɛɛ boele e te ɔ be yeli ɔ gbɛɛnɛɲ ba teneɛ ɔ siaman nɛ, waa nyiɲ nyeedonɲ kekpa na waa yela ɲon na Yesu Kristo ke di gyoori.

¹⁸ Mena dɔɔ ɲgba mena kej lee walaɲ dokolonɲ nombiakumɛɛ keyɛɛ dɔɔ te balanɲ pou be di fɔɔ Wurubuarɛ siaman nɛ, mena ke mɔ te lee walaɲ dokolonɲ nombia kpaakpa keyɛɛ dɔɔ te Wurubuarɛ waa lɛɛ balanɲ burum do nyi be gbɛɛnɛɲ tenɛɛ ɔ siaman na waa fa wɔ nyeedonɲ.

¹⁹ Mena kej lee walaɲ dokolonɲ deɲele donɲ dɔɔ te balanɲ pou ba bese nombiakumɛɛyɛɛra nɛ, mena ke mɔ te lee walaɲ dokolonɲ obuo dɔɔ Wurubuarɛ waa lɛɛ balanɲ burum do nyi be gbɛɛnɛɲ teneɛ ɔ siaman.

²⁰ Mosesi mmaraase ɲan kɔɲae na ke yela balanɲ kena be nombiakumɛɛ ɲan bɛɛ yɛɛ nɛ nideli. Mɔna debaranɲ kej nombiakumɛɛ na boo na, Wurubuarɛ bɛrɛɛ kej mɔ na boo kpu. ²¹ Nafɔ na nombiakumɛɛ ne diina donɲ balanɲ dɔɔ, te ne kpase banɲ na Wurubuarɛ nsana. Mɔna nɛnɛɛ dɔɔ Wurubuarɛ ta mo ɔ bɛrɛɛ boele daa yela de ta bese balanɲ banɲ be gbɛɛnɛɲ teneɛ ɲon Wurubuarɛ siaman, na ke yela dɛɛ ta de Gbenɲgyoo Yesu dɔɔ nyiɲ nyeedonɲ kekpa.

6

Kristo dɔɔ te de nyeedonɲ dana tɔnɔɔ

¹ Akpa nɛɛ te nombia keɲa doo na, na sena yaa dɛɛ yako baa? Kaboena nyi dɛɛ dɔɔ da dukum keyɛɛ man na Wurubuarɛ bɛrɛɛ kej ka bo yaa? ² Korakora, be kɔɲ mena ya. Nawolo nyi da te wɔɲ da wose lee dukum keyɛɛ man. Mena dɔɔ tekaboena nyi dɛɛ bese gyuu ke kyaa

da dukum keyεε man bela ya. ³ Deban̄ kej̄ b̄ɔɔ s̄ɔ daa Wurubuarε loŋ te daa na Yesu Kristo be yεε dokolon̄ nε, na ε ba gyeŋ nyi da te yεε dokolon̄ baa lee ɔ yeŋ kej̄ man yee? ⁴ Ba ke s̄ɔ daa Wurubuarε loŋ kej̄ nε, na yεε yaa ηgba daa na Yesu Kristo yeŋa la te be wuu daa na e nε, nawolo nyi daa na e te yεε dokolon̄. Mena d̄ɔɔ ηgba mena kej̄ de kya Wurubuarε ba mo ɔ gyoorobiiri don̄ kej̄ gyuus̄u Yesu Kristo lee woya man fa e nyeedon̄ nε, mena te kaboena nyi daa m̄ɔ dεε kyaa din̄ɔɔ wole man.

⁵ Nawolo nyi akpaa daa na Yesu te yεε dokolon̄ lee ɔ yeŋ man na, kenan̄ na Wurubuarε waa gyuus̄u daa m̄ɔ lee yeŋ man ηgba mena kej̄ ɔ be gyuus̄u Yesu lee yeŋ man nε. ⁶ Da gyeŋ nyi deban̄ kej̄ b̄ɔɔ gyɔ e mataa ɔpan̄dan̄ kej̄ d̄ɔɔ te ɔ ba yem nε, na ηon̄ Yesu na de din̄ɔɔ bene kej̄ yaa be gyɔɔwɔ ko nε. Kei te yeli don̄ kej̄ nombiakumεε dana de d̄ɔɔ nε n̄ɔɔ ta yem, kej̄ de ta tekaa yεε nombiakumεε gberawɔ bela ya. ⁷ Nawolo nyi akpaa ηolo da yem na, ɔ te tira ɔ wose lee nombiakumεε keyεε man. ⁸ Nyi akpaa daa na Kristo ta yem na, kenan̄ na dεε lεε di nyi daa na e m̄ɔ dεε kyaa nyeedon̄ man. ⁹ Da gyeŋ nyi Wurubuarε gyuus̄una Yesu Kristo lee yeŋ man, te ɔ be gyae waa yeŋ bela ya. Nawolo nyi yeŋ ba tekaa dana don̄ ɔ d̄ɔɔ bela ya. ¹⁰ Yeŋ kej̄ ɔ ba yem nε, ɔ yeŋae karatete dokolon̄ na waa ko nombiakumεε n̄ɔɔ. Mena d̄ɔɔ nεnεε kej̄ ɔ kyaa nyeedon̄ man nε, ɔ kyae fa Wurubuarε. ¹¹ Mena ke m̄ɔ te kaboena nyi yaa kεε ε wose nyi εmεε m̄ɔ yeŋae na ε ka ko nombiakumεε n̄ɔɔ, te nεnεε ε kyae fa Wurubuarε. Nawolo nyi εmεε na Kristo Yesu te yεε dokolon̄.

¹² Mena d̄ɔɔ ε na tekaa yela nombiakumεε kedi don̄ ε wosenaane kej̄ gyae ka yeŋ nε d̄ɔɔ, na ε ke sila ab̄ɔɔ kumεε ηan εmεε gbagba ne gyae tεεle kei d̄ɔɔ nε ya. ¹³ ε na mo ε wosenaane yeŋan̄ daale fa nombiakumεε keyεε ya. M̄ɔna ε mo ε wose fa Wurubuarε ηgba balan̄ ban̄ b̄ɔɔ

lese wɔ lee yey man kɔŋ nyeedoŋ man nɛ. Ɛ mo Ɛ wose pou fa Wurubuarɛ na waa mo ŋon yɛɛ kpene keŋ dei te ke doo na ke gbɛɛ nɛ. ¹⁴ Tekaboena nyi nombiakumɛɛ dee di doŋ Ɛ dɔɔ bela ya, nawolo nyi Ɛ ba tekaa Ɛ doo Mosesi mmaraase ŋan tɛɛ ya, mɔna nɛnɛɛ dɔɔ Ɛ dɔŋ bo Wurubuarɛ bɛrɛɛ keŋ man.

¹⁵ Mena dɔɔ nɛnɛɛ keŋ de dɔŋ Wurubuarɛ bɛrɛɛ keŋ man, te dɔɔ tekaa doo mmaraase ŋan tɛɛ ya nɛ, na kaboena nyi dɛɛ gyakaa nombiakumɛɛ keyɛɛ dɔɔ bela yaa? Korakora, be doo mena ya. ¹⁶ Ɛ ba gyey nyi akpaa n mo n wose fa ŋolo te n na som e te n ne yɛɛ ɔ kegyaebii na, na n ta bese ɔ gbenji yee? Kei na wolo baa nyi akpaa n yeli dukum da mo neŋ yɛɛ ɔ gbenji na, yey ne sila la. Mɔna nyi n mo n wose fa Wurubuarɛ te n ne tei ɔ dei ŋgba ɔ gbenji nɛ, waa yela n nombia ka tenɛɛ ɔ siaman. ¹⁷ Mɔna dɛɛ do Wurubuarɛ nɔɔ nawolo nyi debaŋ daale na, nafa Ɛ yɛɛ nombiakumɛɛ gbɛŋawɔ. Te nɛnɛɛ dɔɔ Ɛ ta mo Ɛ konɔɔ pou Ɛ silana Wurubuarɛ gbɛɛneŋ ŋan bɔɔ wola ŋon nɛ.

¹⁸ Wurubuarɛ te yeli Ɛ ta lese Ɛ wose lee nombiakumɛɛ keyɛɛ man, te Ɛ kaa bese Wurubuarɛ gbɛŋa na Ɛ ke tale yɛɛ nombia ŋan tenɛɛ ɔ siaman. ¹⁹ Ɛ nombia man kenyii dana doŋ kyomii, mena dɔɔ te ma moo nombii kei mɛɛ maa na deniwalanŋ kekyaabii man nɛ. Gyangba keŋ na Ɛ moo Ɛ wose pou besena gbɛŋa fa nombia nkaranŋkaranŋ na nombiakumɛɛ keyɛɛ. Mena mɔ te kaboena nyi nɛnɛɛ yaa mo Ɛ wose bese Wurubuarɛ gbɛŋa, na Ɛ ke tale yɛɛ nombia ŋan ŋe doo na ŋe gbɛɛ na Ɛ ka bese balanŋ banŋ ayimɛɛ be doo ba wose man ya kelii ɔto.

²⁰ Debaŋ keŋ Ɛ yɛɛ nombiakumɛɛ gbɛŋawɔ nɛ, na Ɛ be famenɛ na abɔɔ ŋan ŋa tenɛɛ Wurubuarɛ siaman nɛ keyɛɛ ya. ²¹ Debaŋ keŋ Ɛ be yɛɛ nombiakumɛɛ ŋan gyey kei ŋe dana ŋon desɛŋ nɛ, wonŋ tɔnɔɔ te Ɛ

nyirawo lee ne man? Mena nombia nenan tɔnɔɔ yɛna yeŋ. ²² Mɔna nɛnɛɛ Wurubuarɛ te yeli ɛ ta lese ɛ wose lee nombiakumɛɛ keyɛɛ man te ɛ bese o gbenja. Kpene keŋ ɛ ke nyir lee ke man yɛna nyi, ɛ ke kyaa dinɔɔ kpaakpaate keŋ ayimɛɛ be doo ke man ya nɛ man na ɛ ke nyir nyeedoŋ kekpaɔ. ²³ Nawolo nyi kpene keŋ n ke nyir lee nombiakumɛɛ keyɛɛ man yɛna yeŋ, mɔna walaŋ ŋon o lɛɛ de Gbenjyoo Yesu Kristo di na, kpene keŋ Wurubuarɛ waa fa yɛna nyeedoŋ kekpaakekpaɔ keŋ.

7

Mosesi mmaraase ŋan ba tekaa dana doŋ Kristotena doo ya

¹ Me tebia, ɛ popou ɛ gyeŋ Mosesi mmaraase ŋan. Te ɛ gyeŋ mo nideli nyi, akpaɔ walaŋ kyaa na o sia na te mmaraase ŋan ne di doŋ o doo. ² ɛ yela dɛɛ mo mena nombii kei maa na alo yalale. Akpaɔ o baale nyirja o kyaa keŋ o ta yeŋa ta ya nɛ, na alo ŋon doe o baale ŋonaŋ tɛɛ. Mɔna akpaɔ o baale ŋonaŋ da yem na alo ŋon te nyir o wose lee mmaraase ŋan tɛɛ, nawolo nyi yale mmaraa bɛɛ tekaa bake e bela ya. ³ Mena doo nyi akpaɔ o baale ŋon ta yeŋa ta ya te alo ŋon de bɛɛ e gyu ke yala baale wole nɛ, na o ta lee o baale wole baa. Te akpaɔ o baale ŋon da yem te alo ŋon de gyu ke yala baale wole nɛ, kenaŋ na o te lee o baale wole ya nawolo nyi yale mmaraa keŋ bɛɛ tekaa bake e bela ya.

⁴ Me tebia, mena yaa doo fa ɛmɛɛ mo nɛ. Deban keŋ ɛ be lɛɛ Kristo di nɛ, na yɛɛ yaa ŋgba ɛmɛɛ na e yeŋa la nɛ. Keŋ ɛmɛɛ na Kristo be yɛɛ dokoloŋ o yeŋ man doo, mmaraase ŋan ba tekaa dana doŋ ɛ doo bela ya. Mena doo ɛ yɛɛ walaŋ wole ŋon Wurubuarɛ be gyuuusu e lee yeŋ man nɛ wui, na ɛ ke nyir yɛɛ nombia kpaakpaɔ fa Wurubuarɛ. ⁵ Nawolo nyi deban keŋ de doo de dinɔɔ bene keŋ man nɛ, na mmaraase ŋan yela da moo da wose

do abɔɔ kumɛɛ ɲan daa gbagba ne gyae nyi dɛɛ yɛɛ nɛ man nideli. Nafɔ mena abɔɔ kumɛɛ keɲa deɲ moo yeɲ bo kɔna daa, na daa na Wurubuarɛ nsana ke tira kekpaakekpaa.

⁶ Mɔna nɛnɛɛ dɔɔ Wurubuarɛ te yeli mmaraase ɲan nafɔ ɲɛɛ bake daa nɛ, ba tekaa dana doɲ de dɔɔ bela ya. Te keɲ daa na Yesu Kristo be yɛɛ dokolonɔ yeɲ man dɔɔ, de ta tekaa yɛɛ mmaraase ɲan nafɔ ɲɛɛ bake daa nɛ gbenjawɔ bela ya. Mena dɔɔ de te nyiɲ da wose dɛɛ som Wurubuarɛ lee gbɛɛ wɔle keɲ ɔ felinɲ ɲon ba wola daa nɛ man. Ka te yɛɛ gbɛɛ bene keɲ Mosesi mmaraase ɲan ba wola daa nɛ ya.

Mmaraase na lese na dukum wola

⁷ Nɛnɛɛ sena yaa dɛɛ yako baa? Dɛɛ yako baa nyi mmaraase ɲan yɛɛ kolo kum ke? Korakora na mena ya. Mmaraase ɲan yele la te ma gyeɲa dukum. Nafɔ akpaa mmaraase ɲenanɲ deɲ te yako nyi, “Na yeli n sia keyɛɛ ɲolo kolo ya nɛ,” nafɔ mɔɔ gyeɲ nyi sia keyɛɛ ɲolo kolo dɔɔ yɛɛ dukum ke ya. ⁸ Mɔna mena mmaraa kei yele la te sibii keyɛɛ kum kamaɛ nyiɲa gbɛɛ kaa gyoo me maɲ. Nyi mmaraase deɲ be kyaa ya nɛ, nafɔ dukum be dana yele ya.

⁹ Debaɲ keɲ nafɔ mɔɔ gyeɲ mmaraase ɲan ya nɛ, na yɛɛ maɲ ɲgba dukum kamaɛ be doo me maɲ ya nɛ. Mɔna nɛnɛɛ keɲ mɔɔ kaa gyeɲ mmaraase ɲenanɲ nɛ te me naawɔ nyi me yɛɛ dukumyɛɛre e, te ma dukum dɔɔ daa na Wurubuarɛ nsana gyae ke tira kekpa. Kei nawolo baa nyi Wurubuarɛ siaman na, me yɛɛ ɲgba walaɲ ɲon ɔ ba yem nɛ. ¹⁰ Mena dɔɔ me naawɔ nyi mmaraase ɲan nafɔ ɲe gyae ke fa maɲ nyeedoɲ nɛ, ɲa moo yeɲ bo kɔna maɲ. ¹¹ Nawolo nyi lee mmaraase ɲenanɲ dɔɔ, te dukum nyiɲa gbɛɛ beo maɲ yela me nyiɲa yeɲ. ¹² Mmaraase ɲan

gbagba dɔɔ, ɲe popou lee Wurubuarɛ gyan. ɲe doo na ɲe gbɛɛ te ɲe dei mɔ. Dukum kamaɛ be doo ɲe man ya.

¹³ Na kei nawolo baa nyi mmaraase ɲan ɲe dei nɛ, yele la te me nyiɲa yeɲ? Korakora, be doo mena ya. Dukum yele la te me nyiɲa yeɲ. Dukum tɛɛ mmaraase ɲan ɲe dei nɛ dɔɔ te ɲe yela me nyiɲa yeɲ, na ke yela balan kena mena keɲ dukum doo. Mena dɔɔ lee mmaraase ɲan dɔɔ, te dukum lese ka wose wola nyi kɔ dei korakora ya.

Walan kee yoo na dukum

¹⁴ Da gyeɲ nyi mmaraase ɲan dei nawolo nyi ɲe tɛɛ Wurubuarɛ felin ɲon dɔɔ kɔɲ, mɔna man dɔɔ me yɛɛ deniwalan yakaate e, te nombiakumɛɛ te wulu ma nyee. Mena dɔɔ me ta bese gberji fa dukum. ¹⁵ Man gbagba bee nyii nombia ɲan mɛɛ yɛɛ nɛ man ya. Nawolo nyi nombia ɲan mɛɛ gyae nyi maa yɛɛ nɛ mɔɔ ne yɛɛ ɲa ya, te ɲan mɔɔ ne gyae nyi maa yɛɛ ya nɛ ɲan te mɛɛ yɛɛ. ¹⁶ Te akpaa nyi abɔɔ ɲan mɔɔ ne gyae nyi maa yɛɛ ya nɛ te mɛɛ yɛɛ na, kenan na mɛɛ lɛɛ ke do nyi mmaraase ɲan dei. ¹⁷ Kedoo kei nɛ, te yɛɛ man gbagba ne yɛɛ na nombia keɲa ya. Dukum doɲ keɲ ne di me dɔɔ nɛ, keɲ ne yele la te mɛɛ yɛɛ mena nombia ɲenan.

¹⁸ Ma gyeɲ nyi deban keɲ me doo me dukum dinɔɔ kei man nɛ, kolo kpaakpaa kamaɛ be doo me man ya. Nawolo nyi mɛɛ gyae nyi maa yɛɛ nombia kpaakpaa, mɔna mɔɔ ne tale yɛɛ ɲa ya. ¹⁹ Nombia kpaakpaa ɲan mɛɛ gyae nyi maa yɛɛ nɛ mɔɔ ne tale maa yɛɛ ɲa ya, mɔna nombiakumɛɛ ɲan mɔɔ ne gyae nyi maa yɛɛ ya nɛ, ɲan te me gyakaa mɛɛ yɛɛ. ²⁰ Akpaa nyi nombia ɲan mɔɔ ne gyae nyi maa yɛɛ ya nɛ te me gyakaa mɛɛ yɛɛ na, kenan na te yɛɛ nyi man gbagba ne yɛɛ na ɲa ya. Mɔna dukum doɲ keɲ ne di me dɔɔ nɛ, ne yele la te mɛɛ yɛɛ mena nombia ɲenan.

²¹ Mena dɔɔ ma te naa nyi dukum donj keɲ ne diina me dɔɔ. Nawolo nyi akpaa mɛɛ gyae nyi maa yɛɛ kolo kpaakpaa na, ka te ka lee kolo kum dɔɔ. ²² Maɲ gbagba me konɔɔ man na, nafɔ mɛɛ gyae nideli nyi maa di Wurubuarɛ mmaraase ɲan dɔɔ. ²³ Mɔna mɛɛ naa nyi mmaraa wɔle daale keɲ kɔɔ ne kyaa na Wurubuarɛ mmaraase ɲan ya nɛ ne yoo na dɔɲa me man. Mena mmaraa kum kei te yeli nombiakumɛɛ ta gyoo me man di ma nyee pou. ²⁴ Me nombia dana waraɲase nideli. Amɔte ne gyae la waa lese maɲ lee mena dinɔɔ kum keɲ doo me man, te ke dana maɲ kee gyu yeɲ man nɛ man? ²⁵ Mɛɛ fa Wurubuarɛ karaɲ, nawolo nyi ɲon ne gyae la waa ta de Gbenjyoo Yesu Kristo dɔɔ na waa lɛɛ maɲ lee mena dinɔɔ kei man. Nombia atunɲaɲ maɲ yaa. Maɲ gbagba me konɔɔ man na mɛɛ gyae nyi maa di Wurubuarɛ mmaraase ɲan dɔɔ, mɔna dinɔɔ kum keɲ doo me man nɛ dɔɔ me ta bese dukum gbenji.

8

Nyeedonj wɔle

¹ Me tebia, nɛnɛɛ dɔɔ balaɲ baɲ pou baɲ na Yesu Kristo be yɛɛ dokolonj nɛ, Wurubuarɛ be gyae waa bu wɔ fɔɔ bela ya. ² Nawolo nyi lee Yesu Kristo dɔɔ Wurubuarɛ felij ɲon ta lese daa lee dukum na yeɲ man te ɔ faa daa nyeedonj wɔle.

³ Mosesi mmaraase ɲan te tale lese daa lee dukum man ya, nawolo nyi de dinɔɔ kum keɲ doo de man nɛ te yeli dɛɛ tale di mmaraase ɲan dɔɔ ya. Mɔna Wurubuarɛ tɛɛwɔ gbɛɛ wɔle daale dɔɔ lɛɛ da nyee. Gbɛɛ kenɲa yɛna nyi ɔ kpila ɲon gbagba ɔ bu kɔɲ de gyaɲ ɲgba deniwalɲa nɛ, te ɔ wosenaane mɔ yɛɛ ɲgba walaɲ kamaɛ wui keɲ dukum doo ke man nɛ. Nombiakumɛɛ dɔɔ te Wurubuarɛ kpila ɔ bu ɲon nyi waa kɔɲ, te ɲon kaa

moona balan pou nombiakumEE seele. Keŋ WurubuarE be yeli ɔ bu ŋon be kaa yem dɔɔ, ɔ ta lese wola nyi dukum be dana doŋ denibalan dɔɔ bela ya. ⁴ WurubuarE yEE ke mena na ke yela daa ban dɔɔ tekaa doo dinɔɔ kum keŋ man ya te dee sila WurubuarE felin ŋon nE, ke nyin tale yEE nombia ŋan ŋa tenEE WurubuarE siaman ŋgba mena keŋ mmaraase ŋan na wolo nE.

⁵ Nawolo nyi balan ban be sEE be doo be dinɔɔ kum keŋ man nE, be loo gyakaa bo abɔɔ kumEE ŋan ban gbagba ne gyae nyi baa yEE tEEle kei dɔɔ nE dɔɔ. Mɔna balan ban be silana WurubuarE felin ŋon nE, be loo gyakaa bo kpene keŋ WurubuarE felin ŋon ne gyae nyi baa yEE nE dɔɔ. ⁶ Walaŋ ŋon ɔ mo ɔ loo gyakaa abɔɔ kumEE ŋan ŋon gbagba ne gyae nE dɔɔ nE, na mo yeŋ bo kɔna e. Te walaŋ ŋon ɔ mo ɔ loo gyakaa WurubuarE felin ŋon dɔɔ nE, na mo nyeedoŋ na wosefEEreŋ bo kɔna e. ⁷ Mena dɔɔ akpaa ŋolo da mo ɔ loo gyakaa abɔɔ kumEE ŋan ŋon gbagba ne gyae nE dɔɔ nE, na mena walaŋ ŋonaŋ ne kɔla WurubuarE. Nawolo nyi ɔ bee di WurubuarE mmaraase ŋan dɔɔ ya, te ɔ be gyae waa tale di ŋe dɔɔ mo ya. ⁸ Balan ban bEE yEE abɔɔ kumEE ŋan ban gbagba ne gyae nE, be nombia be gyae ke tale gyoo WurubuarE sia ya.

⁹ Mɔna emEE dɔɔ nyi akpaa WurubuarE felin ŋon doo E man nE, na E ba tekaa doo E dinɔɔ bene keŋ man ya. E silana kpene keŋ WurubuarE felin ŋon ne gyae nyi yaa yEE nE bo. Akpaa WurubuarE felin ŋon be doo ŋolo man ya nE, na ɔtenate te yEE Kristo walaŋ e ya. ¹⁰ Te akpaa Kristo doo E man na, keŋ na keŋ E ka yeŋ lee nombiakumEE keyEE dɔɔ koraŋ nE, WurubuarE felin ŋon waa yela E ke nyin nyeedoŋ bela. Nawolo nyi lee Kristo dɔɔ E gbEEneŋ ta tenEE WurubuarE siaman. ¹¹ Nyi akpaa WurubuarE ŋon ɔ be gyusu Yesu lee yeŋ man nE felin doo E man

na, kenan̄ na waa ta ɔ felin̄ ŋonan̄ dɔɔ yela ε wosenaane kei ken̄ gyae ka yer̄ nε ke nyin̄ nyeedon̄ wɔle bela.

¹² Mena dɔɔ me tebia, kpene ken̄ doo fa daa yεna nyi kaboena nyi dεε yεε kpene ken̄ Wurubuarε felin̄ ŋon ne gyae. ε na tekaa yela dεε yεε kpene ken̄ de dinɔɔ kum ken̄ ne gyae nε ya. ¹³ Nawolo nyi akpaa ε yεε kpene ken̄ ε dinɔɔ kum ken̄ ne gyae tεεle kei dɔɔ na ε ka yer̄. Mɔna akpaa ε tεε Wurubuarε felin̄ ŋon don̄ dɔɔ bεε abɔɔ ŋan εmεε gbagba ne gyae tεεle kei dɔɔ na, kenan̄ na ε ke nyin̄ nyeedon̄ kekpaakekpaa.

¹⁴ Balan̄ ban̄ bee yeli Wurubuarε felin̄ ŋon na wola wɔ gbεε nε, ban̄ yεna Wurubuarε bia gbagba. ¹⁵ Nawolo nyi na felin̄ ŋon waa yela dεε bese gben̄a na dee yee gyakolon̄ nε te Wurubuarε faa daa ya, mɔna ɔ felin̄ ŋon waa yela dεε bese Wurubuarε bia gbagba nε te ɔ faa daa. Felin̄ ŋonan̄ don̄ man dɔɔ te dεε tale baake Wurubuarε nyi “De kya Wurubuarε.” ¹⁶ Wurubuarε felin̄ ŋonan̄ gbagba ne diina adansεε fa daa, yela dεε gyem de konɔɔse man nyi de yεε Wurubuarε bia gbagbawɔ. ¹⁷ Nεnεε akpaa de yεε Wurubuarε bia gbagbawɔ na, kenan̄ na dee kpu na Kristo nyin̄ abɔɔ ŋan Wurubuarε be desina see fa ɔ balan̄ nε. Te akpaa daa mɔ de naa diyem ŋgba mena ken̄ Kristo be naa diyem nε na, kenan̄ na Wurubuarε waa yela dee kpu na Kristo di gyoori ɔ gyoorobiiri ken̄ man.

¹⁸ Akpaa ma to me sia kεε gyoorobiiri ken̄ ke doo ke daa na daa nε, na kaale ken̄ dεε kaa deban̄ kei nε te yεε kolo ke ya. ¹⁹ Tεεle kei na ka abɔɔ ŋan pou Wurubuarε be yεε nε, sia te yεε ŋεε daa wee ken̄ Wurubuarε waa lese ɔ bia gbagba ban̄ wola nε. ²⁰ Nawolo nyi tεεle kei na abɔɔ ŋan pou Wurubuarε be yεε nε ta koro yun̄, mena dɔɔ ŋɔɔ gyae ke tale yεε kpene ken̄ Wurubuarε be yεε ŋa nyi ŋe dεε yεε nε ya. Te yεε abɔɔ ŋenan̄ gbagba kegyaebii man yaa ŋe yεεwɔ mena ya, mɔna Wurubuarε yele la te

ne kɔŋawɔ mena. ²¹ Mɔna keŋa pou wɔle na, Wurubuarɛ te fa daa loo kegyakaa nyi waa lɛɛ abɔɔ ŋenanɔ pou nyee na ne ke nyinj ŋa wose keŋ ŋɔɔ wɔlɛɛ leki ya. Na ŋan mɔ ke kpu na Wurubuarɛ bia ɔ gyoorobiiri keŋ man.

²² Da gyeŋ nyi kaa lii na gyeŋ wee kei nɛ, tɛɛle kei na abɔɔ ŋan pou doo ke man nɛ na keketeɛ ŋgba alo ŋon ɔ na doŋee nɛ. ²³ Na ŋan ŋaageŋ na keketeɛ la ya. Mɔna daa baŋ dɔɔ nyinj Wurubuarɛ felinj ŋon ɔ yɛɛ kpene gyanɔbate keŋ Wurubuarɛ ba mo fa daa nɛ, daa mɔ na keketeɛ de konɔɔse man dɛɛ daa Wurubuarɛ ke lɛɛ da nyee lee de dinɔɔ kum kei man na waa yela dɛɛ bese ɔ bia. ²⁴ Lee mena loo kegyakaa kei dɔɔ te Wurubuarɛ lɛɛ da nyee. Nyi n loo gyakaa kpene keŋ n wulaa n dana ke nɛ dɔɔ na, kenanɔ na ka te yɛɛ loo kegyakaa ya. Nawolo nyi ŋolo be tale mo ɔ loo gyakaa kpene keŋ ɔ wulaa ɔ dana ke nɛ dɔɔ ya. ²⁵ Mɔna akpaa da mo de loo gyakaa kpene keŋ dɔɔ dana ke ya nɛ dɔɔ na, kenanɔ na dee nyinj konɔɔ kyaa daa ke.

²⁶ Mena mɔ te Wurubuarɛ felinj ŋon ne kyɔ daa de kaale man wee na wee lee da kefane man. Nawolo nyi dɔɔ gyeŋ mena keŋ dɛɛ fane na ke kaboena Wurubuarɛ kegyaebii ya. Mɔna ŋon Wurubuarɛ felinj ŋon ɔ doo de man nɛ, na seŋala de nawɔɔ man mo kakeketeɛ dinaa keŋ ke taŋ keyako ya nɛ kolosi seŋ de wɔle. ²⁷ Wurubuarɛ gyeŋ kpene keŋ doo walaŋ kamaɛ konɔɔ man, te ɔ gyeŋ kpene kamaɛ keŋ mɔ doo ɔ felinj ŋon agyueŋ man. Nawolo nyi ɔ felinj ŋonanɔ seŋɛɛ la de nawɔɔ man ɔ ne fane fa daa Kristotena lee Wurubuarɛ kegyaebii man.

Gyoorobiiri keŋ dee nyinj wee daale nɛ

²⁸ Da gyeŋ nyi balanɔ baŋ bɛɛ gyae Wurubuarɛ nɛ, nyi diyem man o, yaa gyonɔ man o, Wurubuarɛ ne yeli kpene kamaɛ ne gyu nideli fa wɔ. Baŋ yɛna balanɔ baŋ ŋon

WurubuarE be baake wɔ, te ɔ ba mo wɔ yEE ɔ bia gbagba ηgba mena kej ɔ be wulaa yako see nE. ²⁹ Nawolo nyi balan ban WurubuarE wulaa ɔ gyeη nE, ɔ wulaa lese wɔ see na waa yela be dinɔɔ ke yEE ηgba ɔ bu ηon wui nE. Na ɔ bu ηon ke yEE WurubuarE bia man pou bu kegyia. ³⁰ Ban WurubuarE be wulaa lese wɔ see nE, ban te ɔ baakewɔ. Te ban mɔ ɔ be baake wɔ nE, ɔ lEE wɔ do nyi be gbEENEη tenEE ɔ siaman. Te ban ɔ be lEE wɔ do nyi be gbEENEη tenEE ɔ siaman nE, ban te ɔ yela ba bese gyoorobia.

Kolo be tale tira daa lee Kristo man ya

³¹ KEηa pou wɔle na, sena te dEE yako bela? Nyi akpaa WurubuarE seηEE de wɔle na, amɔte ne gyae la waa tale koro seη tia daa? ³² ηolo be kyaa ya. Nawolo nyi akpaa WurubuarE te bEEse daa ηon gbagba ɔ bu ya, mɔna ɔ sEEwɔ mo e fa nyi ɔ kaa yeη lEE da nyee na, woη dɔɔ te ɔ ba mo abɔɔ ηan pou ɔ be yako see nyi waa fa daa nE mɔ kpu daa ya? ³³ Akpaa mena te doo na, amɔte ne gyae la waa tale bu balan ban WurubuarE ba lese wɔ besena ɔ balan nE fɔɔ, kej nyi ηon lEE na wɔ do nyi be gbEENEη tenEE ɔ siaman? ³⁴ Amɔte ne gyae la waa tale bu wɔ fɔɔ? Kristo Yesu gba be gyae waa bu wɔ fɔɔ ya, nawolo nyi ηon yEηa walaη ηon ɔ ba yem fa daa. Na yeη kaageη gba te ɔ yeηawɔ fa daa ya, mɔna WurubuarE gyuusuu e lee yeη man te ɔ kyaa WurubuarE dunoluη dɔɔ ɔ na sola e fa daa.

³⁵ Woη ne gyae la ke tale tira daa lee kegyae kej Kristo ne gyae daa nE man? Diyem kena yaa kayeyEE yaa kekɔla yaa diyem kenaase yaa tanam yaa diyem yaa gyakolon nombia yaa yeη? Kolo be kyaa kej gyae ke tale tira daa na Kristo nsana ya. ³⁶ WurubuarE nombia aηmaraseη see yakowɔ yeηaη daale nyiaa,
 “Lee nyaη dɔɔ wee kamaSE na bEE gyae daa baa ko.
 BEE yEE daa ηgba namense

ban̄ bɛɛ wɔŋɛe wɔ be kaa ko nɛ.”

³⁷ Abɔɔ kɛŋa pou man na dee yoo lee, lee Yesu Kristo ŋon ɔ ne gyae daa nɛ dɔɔ. ³⁸ Nawolo nyi, ma gyeŋ nideli nyi kolo na kolo be kyaa keŋ ke gyae ke tale tira daa lee kegyae keŋ Kristo ne gyae daa nɛ man ya. Yeŋ yaa nyeedoŋ yaa Wurubuarɛ kpilala yaa felɪŋkumɛɛ yaa abɔɔ ŋan ŋe kyaa deban̄ kei yaa ŋan ŋe gyae ke kɔŋ wɔle wɔle nɛ yaa doŋ wɔle daale koran̄ be gyae ke tale tira daa lee Kristo kegyae keŋ man ya. ³⁹ Mena mɔ te doŋse ŋan pou ŋe kyaa adido adido, na ŋan pou ŋe doo tɛɛle ateta ateta yaa kpene kamaɛ keŋ Wurubuarɛ be yɛɛ tɛɛle kei dɔɔ nɛ, be gyae ke tale tira daa lee kegyae keŋ Wurubuarɛ be tɛɛ de Gben̄gyoo Yesu Kristo dɔɔ gyae daa nɛ man ya.

9

Balan̄ ban̄ Wurubuarɛ ba lese

¹ Nombii na anokoare yaa mee kolosi fa ŋon nɛ. Ka te yɛɛ dekara ya nawolo nyi me yɛɛ Kristo kpilale e. Wurubuarɛ felɪŋ ŋon ɔ doo me man nɛ ne di maŋ adansɛɛ nyi me konɔɔ man nombii kei yɛɛ anokoare. ² Dana maŋ waran̄ase te na wee maŋ nideli, lee me tebia Gyudatena ban̄ daa na wɔ yɛɛ fatabo dokolon̄ te bɔɔ bɛɛ nyi bɔɔ lɛɛ Kristo di ya nɛ dɔɔ. ³ Nyi ke yɛɛ kpene keŋ ke gyae ke de nyi Wurubuarɛ waa falaa maŋ na daa na Kristo nsana ke tira, na me tebia Iseraetena kenyiŋ nyiŋ nyeedoŋ na nafɔ me gyae. ⁴ Iseraetena yɛna balan̄ ban̄ Wurubuarɛ ba lese wɔ te ɔ ba mo wɔ yɛɛ ɔ bia. Wurubuarɛ lese ɔ gyoorobiiri wola wɔ te ɔ yakowɔ see nyi waa hiraa wɔ. ɔ moo ɔ mmaraase ŋan fa wɔ, te ɔ wola wɔ gbɛɛ kpaakpaate keŋ baa mo som e. Kɛŋa wɔle na Wurubuarɛ besewɔ yako see nyi, waa mo abɔɔ kpaakpaa burum ŋaale mɔ kpu wɔ. ⁵ Iseraetena kɛwɔ man te Wurubuarɛ balan̄ tuturu ban̄ bɔɔ kyaa kaalan̄ nɛ leewɔ. Kalola man na,

Yesu Kristo mɔ lee Iseraetena duulun man te ŋon yɛna kpene kamasɛ nyee. Wurubuarɛ te kaboena nyi baa lese ɔ yele kekpaakekpaa Amɛn.

⁶ Kei bɛɛ wolo nyi abɔɔ ŋan Wurubuarɛ be yako see nyi waa yɛɛ fa Iseraetena nɛ, ɔ te yɛɛ kina ya. Nawolo nyi na balaŋ baŋ pou bɔɔ lee Iserae nɛ yɛna Wurubuarɛ balaŋ gbagba ya. ⁷ Mena mɔ te na balaŋ baŋ pou bɔɔ lee Aberaham duulun man nɛ yɛna Aberaham bia gbagba Wurubuarɛ siaman ya. Nawolo nyi Wurubuarɛ yako Aberaham nyiaa, “Asiki man te n duulun man balaŋ gbagba baŋ baa lee.” ⁸ Kei nawolo baa nyiaa, na bia baŋ pou Aberaham ba lolo nɛ yɛna Wurubuarɛ bia gbagba ya. Mɔna baŋ Wurubuarɛ be yako see pɛte Aberaham ba lola wɔ nɛ, baŋ yɛna Aberaham duulun man balaŋ gbagba. ⁹ Nawolo nyi nombia ŋan Wurubuarɛ be yako see fa Aberaham yɛna nyiaa, “Ŋaale kala debaŋ kei me kaa bese kɔŋ na, n wɛɛle Saara ta lola bu baale.”

¹⁰ Na nombii kei kaagen ya. Mɔna Rebeka lola bia baala bala, te be popou be kya yɛna de naana Asiki. ¹¹⁻¹² Pɛte Rebeka ka lola bia kɛwɔ na be kaa bee gyɛŋ kolo kpaakpaa na kolo kum nɛ, na Wurubuarɛ wulaa yako ba wose man nombia see nyiaa, “Kegyia ŋon waa kaa som kemaasa ŋon.” Kpene keŋ dɔɔ Wurubuarɛ be yɛɛ mena yɛna nyi, ɔ ne gyae balaŋ ka gyɛŋ nyi te yɛɛ nyi ŋolo tom keŋ ɔ ne yɛɛ nɛ dɔɔ te ŋon Wurubuarɛ na lese ɔtenate mo e yɛɛ ɔ wui ya. Mɔna Wurubuarɛ na lese walaŋ bo lee ŋon gbagba kegyaebii man. ¹³ Mena ke te be yakowɔ Wurubuarɛ nombia aŋmaraseŋ see ŋan man nyiaa, “Gyekɔpo te ma lesewɔ, te me tinaa Esawu yela.”

¹⁴ Nɛnɛɛ sena yaa dɛɛ yako lee nombia keŋa man? Kei nawolo baa nyi Wurubuarɛ nombia be doo na ke gbɛɛ yee? Korakora, be doo mena ya. ¹⁵ Nawolo nyi Wurubuarɛ wulaa yako Mosesi leenaŋ gyaŋgba gyaŋgba keŋ nyiaa,

“Balanj banj mEE gyae nyi maa wii be waranjase na,
banj te maa wii be waranjase.

Te balanj banj mEE gyae nyi maa nyinj konɔɔ fa wɔ na,
banj te maa nyinj konɔɔ fa.”

¹⁶ Mena dɔɔ nyi WurubuarE da lese njolo na, te yEE nyi ɔtenate kegyaebii yaa ɔ tom kej ɔ ne yEE nE dɔɔ ya, mɔna kej WurubuarE gbagba be wii ɔtenate waranjase dɔɔ te ɔ lese e. ¹⁷ Nawolo nyi WurubuarE yakowɔ ɔ nombia anmarasenj see njan man lee Igyipite gyoo Faaro wose man nyiaa, “Kpene kej dɔɔ te mɔɔ see nejj gyoori yEna nyi, mEE gyae nyi maa ta n dɔɔ lese me doj wola na tEEle kei dɔɔ balanj pou keninj nyii ma yele.” ¹⁸ Mena dɔɔ da te naa nyi akpaa WurubuarE ne gyae nyi waa wii balanj waranjase na ɔ ne wii be waranjase, te akpaa ɔ ne gyae nyi balanj ke yEE konɔɔyuj na ɔ ne yeli bEE yEE konɔɔyuj.

¹⁹ E man njolo waa tale bɔɔse nyiaa, “Nyi akpaa mena te doo na, weera dɔɔ te WurubuarE ne bu balanj fɔɔ lee be nombiakumEE keyEE dɔɔ? Te amɔte ne gyae la waa tale kyEEke WurubuarE kegyaebii?” ²⁰ MEE bɔɔse njon baa nyiaa, deniwalanj yEna amɔte kej waa tale njon na WurubuarE ke wɔjee nombia? Osuj gyae ke tale bɔɔse walanj njon ɔ be ma ke nE nyi, “Weera dɔɔ te n maa manj nne?” ²¹ Kei be tale kɔj mena ya, nawolo nyi walanj njon ɔ ne ma osujse nE waa tale mo tEEle degbanj dokolonj ma osuj kpaakpaate. Mena mɔ te waa tale mo tEEle degbanj dokolonj kenanj ma osuj yakaate.

²² Mena ke te WurubuarE mɔ doo. Nafɔ ɔ ne gyae nyi waa lese ɔ banj wola na balanj kena nyi ɔ dana doj. Mɔna ɔ ne nyinj konɔɔ nideli fa banj ɔ ba gyenj banj be dɔɔ nE. Nafɔ kaboena nyi waa wɔlEE mena balanj benanj kekpaakekpaa. ²³ WurubuarE nyinja konɔɔ fa daa banj ɔ ne gyae nyi waa nyinj konɔɔ fa nE, nawolo nyi ɔ ne gyae nyi waa lese ɔ gyoorobiiri dinaa kej wola balanj banj

o be wulaa lese wo see nyi baa kaa di gyoori kpu na e ne. ²⁴ Mena balan banan yena daa ban o be baake ne. Te na de popou mo yena Gyudatena ya, mona baale mo lee yenaase. ²⁵ Wurubuarɛ yako mena nombia keɲa o dekpenkpenkyoore Hosea tone man nyiaa,

“Balan ban nafɔ ba te yɛɛ me balanwo ya ne,
maa baake wo nyi me balan.

Te balan ban nafɔ mo ne gyae wo ya ne,
baa kaa yɛɛ me balan ban mɛɛ gyae.”

²⁶ Mena mo te,

“Botoo keɲ nafɔ bɛɛ yako wo nyi
ba te yɛɛ me balanwo ya ne,
botootena te baa kaa baake nyi
Wurubuarɛ non o kyaa kekpaakekpaa ne bia.”

²⁷ Wurubuarɛ dekpenkpenkyoore Yesaya mo gyoo dekpenkpen yako lee Iseraetena wose man nyiaa,

“Doo nyi Iseraetena boe ngba epo nooman anasa ne,
mona be man balan kyomii baale
te Wurubuarɛ waa lɛɛ ba nyee.

²⁸ Nawolo nyi be gyae ke kyare ya,

de Gbergyoo Wurubuarɛ waa di
teele kei doo balan pou nombia karatetee dokolon.”

²⁹ Wurubuarɛ dekpenkpenkyoore Yesaya mo yako mena nombii kei kaalan nyiaa,

“Nafɔ Wurubuarɛ donje non
deɲ te kaase de duulun man balan kyomii baale see
ya ne,
nafɔ de popou deɲ munuwo
ngba mena keɲ Sodom na Gomora donooose
na ne man balan pou be munu ne.”

³⁰ Lee mena doo kpene keɲ mɛɛ gyae maa yako yena nyi balan ban ba te yɛɛ Gyudatenawo ya ne, nafɔ ba te yase be sia nyi baa yela be gbɛɛneɲ ka teneɛ Wurubuarɛ

siaman ya. Mōna lee ba keɛɛdi dɔɔ te Wurubuarɛ lɛɛ wɔ do yela be gbɛɛneɲ teneewɔ ɔ siaman. ³¹ Te Iseraetena dɔɔ baɲ yase be sia be silana Mosesi mmaraase ŋan, na ŋa ke yela be gbɛɛneɲ ka teneɛ Wurubuarɛ siaman. Mōna be yɛɛ kina keɲ be gbɛɛneɲ ta teneɛ Wurubuarɛ siaman ya. ³² Weera dɔɔ te be yɛɛwɔ kina? Nawolo nyi ba te kɛɛ ke nyi Wurubuarɛ keɛɛdi ne gyae la ke yela be gbɛɛneɲ ka teneɛ Wurubuarɛ siaman ya. Baɲ gyeɲ nyi be nombia ayɛɛsa ne gyae la ke yela be gbɛɛneɲ ka teneɛ Wurubuarɛ siaman. Lee kei dɔɔ ba te yɛɛ ŋgba balaɲ baɲ bɔɔ gyoo na boe dinaa nɛ. ³³ Wurubuarɛ nombia aɲmaraseɲ see yako boe kei nombia nyiaa,
 “Kɛɛ, me ta mo boe dinaa daale see Siyɔn donɔɔ man.
 Balaɲ baa gyoo na boe kei kpaɲte,
 na baa gyoo na ke yala.
 Mōna walaɲ ŋon ɔ mo ɔ wose lɔ walaɲ ŋon
 boe kei seɲɛ fa e nɛ dɔɔ na,
 desɛɲ be gyae ke di e ya.”

10

¹ Me tebia, kpene keɲ mɛɛ gyae me konɔɔ man te mɛɛ fane ke dɔɔ yɛna nyi, Wurubuarɛ waa lɛɛ me tebia Iseraetena pou nyee. ² Maa tale di ba wose man adansɛɛ nyi bɛɛ yase be sia lee Wurubuarɛ nombia ŋan dɔɔ nideli. Mōna be sia keyase keɲ bɛɛ kyaa na Wurubuarɛ gbɛɛneɲ ya. ³ Nawolo nyi bɔɔ gyeɲ gbɛɛ keɲ Wurubuarɛ na mo yela balaɲ gbɛɛneɲ na teneɛ ɔ siaman ya, te baɲ gbagba yase be sia be silana gbɛɛneɲ ŋan baɲ gyeɲ nyi ŋe gyae ke yela be gbɛɛneɲ ka teneɛ Wurubuarɛ siaman nɛ. Lee mena dɔɔ ba te yɔkɔse ba wose na baa sila Wurubuarɛ gbɛɛ keɲ ne yeli balaɲ gbɛɛneɲ na tenɛɛ ɔ siaman nɛ ya. ⁴ Kristo yɛna mmaraase ŋan pou nyee, te ɔ kekɔɲ dɔɔ mmaraase ŋan kesila be dana tɔnɔɔ bela ya. Lee kei dɔɔ

walaŋ kamaŋe ɲon ɔ lɛɛ e di na, ɔtenate gbɛɛneŋ gyaɛ ka teneɛ Wurubuaɛ siaman.

⁵ De naana Mosesi ɲmarasewɔ lee mena keŋ deni-walaŋ waa sila mmaraase ɲan na ɔ gbɛɛneŋ ka teneɛ Wurubuaɛ siaman nɛ nyiaa, “Walaŋ kamaŋe ɲon ɔ ne di mmaraase ɲan dɔɔ na ɔ gbɛɛneŋ ka teneɛ Wurubuaɛ siaman nɛ, akpaa ɔ kyaŋ ɔ wose di ɲe dɔɔ nideli keŋ ɔ te yale ɲe man dokolonɔ dɔɔ ya nɛ, kenaŋ na waa nyiŋ nyeedonj.” ⁶ Mɔna walaŋ ɲon ɔ lɛɛ Yesu di te lee ɔ kelɛɛdi dɔɔ ɔ gbɛɛneŋ da teneɛ Wurubuaɛ siaman nɛ, na ɔ na wolo baa nyi ta tekaa yɛɛ nyi ɲolo ke bɔɔse nyi, “Amɔte ne gyaɛ la waa gyeŋ gyu adido” na ɔ kaa mo Kristo kɔŋ ya. ⁷ Yaa ɲolo mɔ ke bɔɔse nyi, “Amɔte ne gyaɛ la waa tisi gyu tɛɛle ateta” na ɔ kaa gyuuusu Kristo lee woja man kɔŋ ya. ⁸ Mɔna Wurubuaɛ nombia ne yako lee balaŋ baŋ bɔɔ lɛɛ Yesu di, te lee ba kelɛɛdi dɔɔ Wurubuaɛ be lɛɛ wɔ do nyi be gbɛɛneŋ teneɛ ɲon Wurubuaɛ siaman nɛ wose man nyiaa, “Wurubuaɛ nombia ɲan benaa na ɲon. ɲe doo ɛ nɔɔse man, te ɲe doo ɛ konɔɔse man mɔ.” Nombia ɲenaŋ yɛna kelɛɛdi nombia ɲan dɛɛ yako nɛ.

⁹ Mena dɔɔ nyi akpaa n gyuuusu n nɔɔ yako balaŋ man nyi, “Yesu yɛna de Gbenjyoo” te n lɛɛ di n konɔɔ man nyi Wurubuaɛ gyuuusu e lee yeŋ man na, Wurubuaɛ waa lɛɛ n nyee. ¹⁰ Nawolo nyi walaŋ konɔɔ man te ɔ ne lɛɛ di te Wurubuaɛ ne lɛɛ ɔtenate do nyi ɔ gbɛɛneŋ tenɛɛ ɲon Wurubuaɛ siaman. Walaŋ nɔɔ mɔ te ɔ na mo yako nyi Yesu yɛna ɔ Gbenjyoo te Wurubuaɛ ne lɛɛ ɔtenate nyee. ¹¹ Mena mɔ te Wurubuaɛ nombia aŋmaraseŋ see ɲan ne yako nyi, “Walaŋ kamaŋe ɲon ɔ lɛɛ Kristo di na, desɛŋ be gyaɛ ke kyaŋ e korakora ya.” ¹² N yɛɛ Gyuda baale e o, n te yɛɛ Gyuda baale e ya o, de popou yɛɛ dokolonɔ Wurubuaɛ siaman. Nawolo nyi Kristo ɲonaŋ yɛna de popou de Gbenjyoo. Walaŋ kamaŋe

ɲon ɔ wii baake e na, waa mo wa abɔɔ kpaakpaa ɲan boele e. ¹³ Nawolo nyi be yakowɔ Wurubuarɛ nombia aɲmarasɛɲ see ɲan man nyiaa, “Walaɲ kamaɛ ɲon ɔ wii baake de Gbɛngyoo Wurubuarɛ na waa lɛɛ ɔ nyee.”

¹⁴ Te sena yaa balaɲ baa tale wii baake de Gbɛngyoo ɲon bɔɔ ne lɛɛ e di ya nɛ yele na waa lɛɛ ba nyee? Yaa akpaa be te nyii ta ɔ wose man nombia ya na, sena te baa tale lɛɛ e di? Te akpaa ɲolo mɔ te kolosi ɔ wose man nombia fa wɔ ya na, sena te baa yɛɛ na baa nyii ɲa? ¹⁵ Te akpaa Wurubuarɛ te kpila balaɲ nyi baa gyu ke yako ɔ wose man nombia ɲenaɲ ya na, sena te baa yɛɛ na baa tale gyu ke yako ɲa? Wurubuarɛ nombia aɲmarasɛɲ see ɲan ne yako nyiaa, “Akpaa balaɲ ne kɔɲ be kaa kolosi nyeedoɲ nombia ɲan na, ba keta na mo nombia kpaakpaa bo kɔɲ.”

¹⁶ Mɔna na baɲ pou bɔɔ nyii nombia kpaakpaa ɲan nɛ lɛɛ na ɲa di ya. Nawolo nyi Wurubuarɛ dekpeɲkpeɲgyɔɔre Yesaya yakowɔ nyiaa, “De Gbɛngyoo, amɔte lɛɛ na de nombia ɲan dɔɔ yako nɛ di?” ¹⁷ Mena dɔɔ lee Kristo nyeedoɲ nombia ɲan keyako man te balaɲ ne nyii ɲa. Mena mɔ te lee Kristo nombia ɲenaɲ kenyii man te balaɲ ne lɛɛ ɲa di.

¹⁸ “Mɔna ɛ yela maa bɔɔse ɲon nyiaa, mena balaɲ kɛwɔ te nyii Kristo nombia ɲan baa yee?” Kenyii dɔɔ be te nyii, nawolo nyi Wurubuarɛ nombia aɲmarasɛɲ see ɲan ne yako nyiaa,

“Nombia ɲan te kili gyu tɛɛle kei dɔɔ pou.

Te deniwalaɲ kamaɛ mɔ te nyii nombia ɲenaɲ.”

¹⁹ ɛ yela maa bɔɔse ɲon bela nyiaa, mena dɔɔ ɛ ne yako baa nyi Iseraetena baɲ bɔɔ nyii nombia kɛɲa nɛ, be te nyii ɲe man yee? Kenyii dɔɔ be nyiiwɔ. Mosesi yɛna walaɲ gyangbate ɲon ɔ be tira mena nombia kɛɲa nɔɔ nyiaa, Wurubuarɛ kpa,

“Maa mo balaɲ baɲ ba te yɛɛ Gyudatenawɔ ya nɛ

do ɛmɛɛ Gyudatena sibiiyam.

Maa mo balan ban bɔɔ gyeŋ daale lee ma wose man ya nɛ do ŋon ban.”

²⁰ Wurubuarɛ dekpɛŋkpɛŋgyɔɔre Yesaya mɔ gyɔɔ ɔ konɔɔ yako nyiaa, Wurubuarɛ kpa,

“Balan ban ba te yase be sia kɛo maŋ ya nɛ, ban naa na maŋ.

Te balan ban mɔ bɔɔ ne bɔɔse me dɔɔ ya nɛ, ban te maa lese ma wose wola.”

²¹ Mɔna Iseraetena ban dɔɔ Yesaya yakowɔ nyi Wurubuarɛ kpa,

“Wee na wee na mɛɛ kɛɛ gbɛɛ nyi baa kaa lɛɛ maŋ di na maa lɛɛ ba nyee, mɔna ba te yɛɛ deŋele doŋ koro seŋ tia maŋ.”

11

Wurubuarɛ te bɛɛ Iseraetena kekpaakekpa ya

¹ Nyi akpaa nnɛ te nombia keŋa doo na, ɛ yela maa bɔɔse ŋon bela nyiaa, “Wurubuarɛ bɛɛ ŋon gbagba ɔ balan ban baa yaa?” Korakora, ɔ te bɛɛ wɔ ya. Nawolo nyi maŋ Pɔɔl gbagba yɛɛ Iserae baale e. Ma lee Aberaham duuluŋ man, te ma lee Bɛngyamɛn dekpajalaŋ man. ² Te yɛɛ nyi Wurubuarɛ bɛɛ ɔ balan ban ɔ wulaa ɔ gyeŋ wɔ, te ɔ be wulaa lese wɔ see lee tɛɛle kei kewalaŋ nɛ bo ya. ɛ tɔɔse mena keŋ Wurubuarɛ nombia aŋmaraseŋ see ŋan be yako lee Wurubuarɛ dekpɛŋkpɛŋgyɔɔre Elia wose man. ³ Elia moo Iseraetena nombiakumɛɛ kaa see Wurubuarɛ siaman te ɔ yako e nyiaa, “Me Gbɛŋgyoo, Iseraetena ta koe nya akpɛŋkpɛŋgyɔɔra ban pou te be yeɛɛ n kedeesa boya ŋan pou. Maŋ maageŋ kooŋ kaa la, te bɛɛ kɛo maŋ gba koraŋ baa ko.” ⁴ Kɛŋte Wurubuarɛ tiranɔɔ fa Elia nyiaa, “Koa, na nyanŋ nyaageŋ kaa la ya. Nawolo nyi me ta lese balan kakpoŋse nyetooro (7,000)

see fa ma wose, keŋ be te buŋa ta som bane ŋon bEE baake nyi Baal nE korakora ya.”

⁵ Mena mO te gyEŋ wee kei nE, WurubuarE te tEE O bERE keŋ dO lese balan akalansEE baale see fa O wose.

⁶ Akpaa WurubuarE tEE O bERE keŋ dO lese balan na, kenan na te yEE nyi O tEE ba tom keŋ bO yEE nE dO lese wO ya. Nyi ŋon tEE ba tom keŋ bO yEE nE dO lese wO nE, kenan na O bERE keŋ ta tekaa yEE bERE gbagba ya.

⁷ NENE sena yaa dEE yako bela? Kpene keŋ Iseraetena be yase be sia keO nE, be te nyiŋ ke ya. MOna balan akalansEE ban WurubuarE ba lese wO see nE, ban nyiŋa na ke. Balan akan ban dO, ban yEE deŋele doŋ bo.

⁸ WurubuarE nombia aŋmaraseŋ see yako mena nombii kei nyiaa,

“WurubuarE te yeli ba nyeeya ta yem,

mena dO bO ne nyii nombia ŋan man ya.

Te kaa lii na gyEŋ wee kei nE,

be dana sia mOna bO ne naa ya.

Be dana deŋela,

mOna bO ne nyii WurubuarE nombia ŋan man ya.”

⁹ Gyoo Defidi mO sola WurubuarE nyiaa,

“WurubuarE yela be dedii ka bese ba deyala.

Yela baa naa diyem tO ba dukum kom.

¹⁰ Yela be sia ke yeLEE na baa ta kpaŋte,

na baa kyaa kaale man deban kamaE.”

¹¹ E yela maa bOose ŋon bela nyiaa, ke yEE ampan nyi Iseraetena ban kpaŋtewO yala keŋ be ta bese tale koro yee? Koa, na mena ya. MOna keLEE di keŋ ba te lEE WurubuarE di ya nE, keŋ toro na gbEE fa balan ban ba te yEE IseraetenawO ya nE, na WurubuarE ke lEE ba nyee na ke nyiŋ do Iseraetena benan sibiyyam. ¹² NombiakumEE ŋan Iseraetena be yEE nE, keŋ torona gbEE fa balan

baŋ ba te yɛɛ Iseraetenawɔ ya nɛ te Wurubuarɛ hiraa wɔ. Iseraetena benaŋ keyala be Wurubuarɛ ɔsom man nɛ, ka moo tɔnɔɔ burum kɔna balaŋ baŋ ba te yɛɛ Iseraetenawɔ ya nɛ. Mena dɔɔ akpaa Iseraetena baŋ de kaa nyiŋ Wurubuarɛ nyeekeleɛ na, kenaŋ na tɔnɔɔ keŋ balaŋ baŋ ba te yɛɛ Iseraetenawɔ ya nɛ baa nyiŋ na, ka te yɛɛ nsendee ya.

¹³ Nɛnɛɛ ɛmɛɛ baŋ ɛ te yɛɛ Gyudatenawɔ ya nɛ ɛ tei nombii kei. Me yɛɛ Kristo kpilale e te ŋon kpila na maŋ ɛ gyaŋ nyi me kaa kolosi ɔ nombia ŋan fa ŋon. Mena dɔɔ mɔɔ na mo ma tom kei do nsendee ya. ¹⁴ Nawolo nyi me loo gyakaa nyi me kyɔ ŋon na, gyae ka do me tebia Gyudatena baŋ sibiiyam na ke yela Wurubuarɛ ke lɛɛ ba nyee. ¹⁵ Debaŋ keŋ Wurubuarɛ ba besena ɔ wɔle tee Iseraetena nɛ, ke yela balaŋ baŋ ba te yɛɛ Iseraetenawɔ ya nɛ kaa bese Wurubuarɛ ɔ gyoona. Nyi akpaa mena te doo nɛ, kenaŋ na debaŋ keŋ Wurubuarɛ waa kaa lɛɛ Iseraetena baŋ do na, gyae ke yɛɛ balaŋ baŋ ba te yɛɛ Iseraetenawɔ ya nɛ gyonŋ ŋgba be foŋae lee yeŋ man nɛ. ¹⁶ Akpaa n dana kolo te n lese ke man ŋaale deesi fa Wurubuarɛ na, kenaŋ na nawolo baa nyi kpene kenaŋ pou yɛɛ Wurubuarɛ wui. Mena mɔ te akpaa daŋ lila yɛɛ Wurubuarɛ wui na, kenaŋ na nawolo baa nyi daŋ kenaŋ pou yɛɛ ɔ wui.

¹⁷ Gyudatena yɛɛ ŋgba oliifi daŋ keŋ Wurubuarɛ gbagba be duu nɛ. Te balaŋ baŋ ba te yɛɛ Gyudatenawɔ ya nɛ, baŋ yɛɛ yaa ŋgba ŋale man oliifi daŋ nɛ. Mena dɔɔ yɛɛ yaa ŋgba Wurubuarɛ te kara oliifi daŋ keŋ ɔ be duu nɛ tombia ŋaale leki, te ɔ ke kara ŋale man oliifi daŋ keŋ tombia ka towaa na ke nɛ. Kei nawolo baa nyi ɛmɛɛ baŋ ɛ te yɛɛ Gyudatenawɔ ya nɛ, ɛmɛɛ mɔ ɛ ke nyiŋ donŋ nawolo nyi ɛ ke nyiŋ lonŋ lee oliifi daŋ keŋ Wurubuarɛ gbagba be duu nɛ man. ¹⁸ Mena dɔɔ ɛ na gyɔ ɛ konɔɔ

nyi ε kela tombia ηan bɔɔ kare leki te bɔɔ mo ηon towaa nε ya. Nawolo nyi na daη tombia danaana ke ka seηεε ya, mɔna ke lila danaana ke ka seηεε.

¹⁹ Mberem na ε ke yako nyi, “Be keretii tombia ηan bo leki na daa baη da te yεε Gyudatenawɔ ya nε, ke nyiη gbεε kaa towaa botɔɔ ne dee nyiη nyeedoη” ²⁰ Kei yεε ampaη. Keη ba te lεε di dɔɔ ya te Wurubuarε keretii wɔ leki, te keη εmεε be kaa lεε di dɔɔ te ε kaa seηawɔ be nawɔɔ man. Mena dɔɔ ε na wola ε wose ya, mɔna ε kεε ε wose dɔɔ nideli. ²¹ Nawolo nyi Iseraetena baη be yεε tombia gbagbawɔ koranη nε, be yεε dukum na Wurubuarε te tina wɔ yela ya, mɔna ɔ wɔηa ba deηele. Mena dɔɔ akpaa εmεε mɔ ε yεε dukum na, ɔ be gyae waa tina ηon yela ya.

²² N kεε nombii kei na, dεε tale naa nyi Wurubuarε dana wɔe nideli te ɔ nombia mɔ dana doη nideli. ɔ nombia dana doη fa baη bɔɔ ne yεε ɔ kegyaebii ya nε, mɔna εmεε balanη baη ε yεε kakyenη te ε doη ɔ gbεeneη man keη ε te tina yela ya na, waa lese ɔ wɔe wola ηon. Na mena ya na waa keretii εmεε mɔ leki. ²³ Te akpaa Iseraetena baη bɔɔ tina ba kelεedi yela nε da bese kɔη kaa lεε Wurubuarε di na, kenanη na waa besena wɔ kaa see be dasenae bene keη man. Nawolo nyi Wurubuarε waa tale mo wɔ kaa towaa na oliifi daη keη bela. ²⁴ εmεε baη ε te yεε Iseraetenawɔ ya nε, ε yεε ηgba ηale man oliifi daη tombia ηan bɔɔ kare mo kaa towaa na oliifi daη gbagba keη nε. N kεε na nafɔ bɔɔ ne kara daη daale tombii kaa towaa na daale ya. Mɔna Iseraetena baη dɔɔ, baη yεna oliifi daη gbagba keη bɔɔ kara ke tombia leki nε. Mena dɔɔ be gyae ke yεε Wurubuarε doη nyi waa bese mo tombia ηenanη kaa towaa na ke naa keη ya.

Wurubuarε waa lεε Iseraetena pou nyee

²⁵ Me tebia, nombii daale weesεε keŋ mεε gyae ε ke nyii ke man. Akpaa ε nyii ke man na, be gyae ke yela ε ke yεε ya agyueŋ nyi ε gyeŋ nombia gbaa ya. Nombii kenarŋ yεna nyi Iseraetena dana deŋele doŋ, mɔna te yεε nyi baa yεε deŋele doŋ kenarŋ kekpaakekpa ya. Baa yεε deŋele doŋ kenarŋ bo kelii debarŋ keŋ Wurubuarε waa kaa lεε balarŋ barŋ ba te yεε Iseraetenawɔ ya nε yaanɔɔle keŋ ɔ ne gyae nε nyee pε. ²⁶ Dekɔŋ mena na Wurubuarε waa lεε Iseraetena pou nyee ŋgba mena keŋ Wurubuarε nombia aŋmaraseŋ see ne yako nε nyiaa,

“Siyɔn donɔɔ man te nyeelεεre ŋon waa lee kɔŋ,

na ɔ kaa lese nombia nkararŋkararŋ pou lee Iseraetena man.

²⁷ Akpaa nyi ma lese nombiakumεε pou lee be dɔɔ tarŋ na,

keŋ ne gyae la ka wola nyi

nɔɔkebakeseε keŋ doo daa na wɔ nsana nε te kɔŋ mena.”

²⁸ Keŋ Iseraetena te lεε nyeedoŋ nombia ŋan di dɔɔ ya, te be kaa bese balarŋ barŋ bεε kɔla Wurubuarε. Mɔna kei kaa yεε tɔnɔɔ fa εmεε barŋ ε te yεε Iseraetenawɔ ya nε. Te keŋ be yεε balarŋ barŋ Wurubuarε be wulaa lese wɔ see dɔɔ, mena dɔɔ ɔ ne gyae be nombia lee be naanaɔ dɔɔ.

²⁹ Nawolo nyi akpaa Wurubuarε da lese ŋolo te ɔ mo kolo boele e na, ɔ bεε kyεεkee wa agyueŋ bela ya.

³⁰ Debarŋ daale kaa larŋawɔ na εmεε barŋ ε te yεε Iseraetenawɔ ya nε ε yεε deŋele doŋ Wurubuarε dɔɔ, mɔna nεnεε dɔɔ lee Iseraetena deŋele doŋ dɔɔ Wurubuarε te kaa wii ε wararŋase. ³¹ Mena ke te nεnεε barŋ mɔ dana deŋele doŋ, na ke yela Wurubuarε ke wii be wararŋase ŋgba mena keŋ ɔ be wii ε wararŋase nε. ³² Nawolo nyi Wurubuarε te yeli balarŋ pou te yεε deŋele doŋ, na waa nyirŋ wii be popou wararŋase.

³³ Wurubuarε wɔe keŋ ɔ dana nε,

be dana ke maa ya.
 Ɔ siakekara na Ɔ nombia kagyen dokoso be kyaa ya.
 Amɔte ne gyae la waa tale nyii Wurubuarɛ abɔɔ ŋan Ɔ ne
 yɛɛ,
 na mena keŋ Ɔ ne yɛɛ ŋa nɛ man?
³⁴ Amɔte gyeŋa na de Gbenjyoo Wurubuarɛ nyeeman
 nombia,
 te amɔte ne gyae la waa tale kolosi fa e?
³⁵ Amɔte faa na Wurubuarɛ kolo see,
 keŋ kaboena nyi ŋon mɔ waa tɔ ɔtenate kom?
³⁶ Nawolo nyi kpene kamaɛ yɛɛ Ɔ wui.
 Lee Ɔ doŋ man dɔɔ te kpene kamaɛ kyaa,
 te ŋe popou mɔ kyae fa e.
 ŋon kaboela nyi dɛɛ lese Ɔ yele kekpaakekpa.
 Amɛn.

12

Mena keŋ kaboena nyi Kristotena baa kyaa

¹ Lee mena dɔɔ me tebia, keŋ Wurubuarɛ be wii de waraŋase dɔɔ mɛɛ waase ŋon bo nyiaa, ɛ mo ɛ wose pou fa e ŋgba kedeesa kolo nɛ lee ɛ kekyaabii man. Na ɛ ke kyaa fa e ŋgba balan ban ayimɛɛ be doo ba wose man ya, te be nombia na gyoo Ɔ sia nɛ. Nawolo nyi kei yɛna ɔsom kpaakpaate keŋ ke kaboena. ² ɛ na tekaa mo ɛ wose do tɛɛle kei dɔɔ balan abɔɔ ayɛɛsa man bela ya. Mɔna ɛ yela Wurubuarɛ ke kyɛɛkee ɛ konɔɔ man nombia na ɛ dinɔɔ pou, na ɛ ka bese balan wɔɔɛ ɛ kekyaabii man. Kei gyae ke yela ɛ ka gyeŋ kpene keŋ Wurubuarɛ ne gyae, te ke dei te kɛɛ gyoo Ɔ sia nɛ nideli nɛ.

³ Lee Wurubuarɛ bɛrɛɛ keŋ Ɔ ba mo boele maŋ te Ɔ be fa maŋ tom kei nyi maa yɛɛ nɛ dɔɔ, mɛɛ sola ɛ man walaŋ kamaɛ nyi Ɔ na kɛɛ Ɔ wose nyi ŋolo be kyaa Ɔ wɔle ya. Mɔna ɛ man walaŋ kamaɛ waa yɔkɔse Ɔ wose

na waa gyoo ɔ wose man kɛɛ nyi, mena keɲ ɔ ne kɛɛ ɔ wose na bɛrɛɛ keɲ Wurubuarɛ ba mo boele e lee ɔ kelɛɛdi dɔɔ nɛ doo na ke gbɛɛ.

⁴ Nawolo nyi de man walaɲ kamaɛ yɛɛ deniwalaɲ na ɔ nyee e te ɔ dana yenaase kpookpoo, mɔna yenaɲ kamaɛ dana ka tom keɲ kɛɛ yɛɛ. ⁵ Mena ke mɔ te daa Kristotena mɔ boe, mɔna lee Kristo kelɛɛdi dɔɔ de ta bese walaɲ dokoloɲ. De yɛɛ kpookpoo, mɔna Kristo dɔɔ da towaa na dɔɲa ɲgba walaɲ dokoloɲ nɛ.

⁶ Wurubuarɛ abɔɔ anefaɲ ɲan ɔ ba mo boele daa nɛ yɛɛ kpookpoo, mena dɔɔ kaboena nyi dɛɛ mo ɲa yɛɛ tom ɲgba mena keɲ ɔ ba mo ɲa boele daa nɛ. Nyi ɲolo wui kpene keɲ Wurubuarɛ ba mo fa e yɛna nyi Wurubuarɛ waa ta ɔ dɔɔ kolosi na, kaboena nyi waa yɛɛ ke ɲgba mena keɲ ɔ kelɛɛdi doo nɛ. ⁷ Akpaa ɲolo wui yɛna balaɲ kasom na waa yɛɛ kakyɛɲ som. Te akpaa ɲolo mɔ wui yɛna Wurubuarɛ nombia ɲan kawola na, kaboena nyi waa yɛɛ kakyɛɲ wola. ⁸ Akpaa ɲolo wui yɛna balaɲ kakyɛɲ kado na, waa do balaɲ kakyɛɲ. Te akpaa ɲolo mɔ wui yɛna wɔe keyɛɛ na, kaboena nyi waa lese ɔ tɔɔman yɛɛ wɔe. Akpaa ɲolo wui yɛna nyi waa yɛɛ siamante ɔ tebia man na, waa lese ɔ konɔɔ man yɛɛ ke nideli. Akpaa ɲolo wui yɛna balaɲ waraɲase kewii na, waa yɛɛ ke gyon man keɲ ɔ na toronɲ ya.

ɛ gyae dɔɲa

⁹ ɛ gyae dɔɲa lee ɛ konɔɔse man. ɛ kɔla abɔɔ ɲan pou ɲe yɛɛ abɔɔ kumɛɛ ɲa nɛ, na ɛ ke kyaɲ abɔɔ kpaakpaa ɲan man keɲkeɲ. ¹⁰ ɛ yase ɛ sia gyae ɛ tebia Kristotena nideli ɲgba naalobia nɛ, na ɛ ka mo obuo fa dɔɲa nideli. ɛ na kɛɛ nyi ɛmɛɛ kela na ɲolo ya. ¹¹ ɛ na yeli kegyae keɲ doo ɛ man fa Wurubuarɛ nombia ɲan nɛ nɔɔ ke yɔkɔse ya. ɛ yela Wurubuarɛ felinɲ ɲon ka do ɲon donɲ, na ɛ ka som

de Gben̄gyoo Wurubuarɛ nideli. ¹² Ɛ yela ɛ lookegyakaa keɲ ɛ dana nɛ ke yela ɛ ke di gyon̄, na ɛ ke nyiɲ konɔɔ lee ɛ kayeyɛɛ man, na ɛ ke fane debar̄ kamaɛ. ¹³ Ɛ kyɔ ɛ tebia Kristotena bar̄ be yɛɛ ayematenawɔ nɛ, na ɛ ke lɛɛ ɲɔɔla mɔ nideli.

¹⁴ Ɛ sola wosefɛɛɛɛɛɛɛɛ fa balar̄ bar̄ bɛɛ naase ɲon diyem nɛ. Ɛ sola Wurubuarɛ wosefɛɛɛɛɛɛɛɛ fa wɔ. Ɛ na falaa wɔ ya. ¹⁵ Kolo de kɔɲ ɲolo dɔɔ te ɔ ne di gyon̄ na, ɛ kpu na e di gyon̄. Mena mɔ te akpaa kolo de kɔɲ ɲolo dɔɔ te ɔ ne di walar̄sa na, ɛ kpu na ɛ na ɛ ke di walar̄sa. ¹⁶ Ɛ kyaa na dɔɲa nideli. Ɛ na gyina ɛ wose adido ya, mɔna ɛ mo ɛ wose do na balar̄ bar̄ bɔɔ doo daale man ya nɛ. Ɛ na kɛɛ ɛ wose nyi ɛ dei kela wɔ ya.

¹⁷ Nyi akpaa ɲolo de yɛɛ ɲon nombiikum na, ɛ na mo dukum tɔ e kom ya. Ɛ yɛɛ kakyɛɲ na ɛ ke yɛɛ kpene keɲ balar̄ pou ne kɛɛ ke nyi ke dei nɛ. ¹⁸ Gbɛɛ kamaɛ man na, ɛ yɛɛ kakyɛɲ na ɛ ke kyaa na walar̄ kamaɛ wosefɛɛɛɛɛɛɛɛ man. ¹⁹ Me tebia, ɛ na mo nombiakumɛɛ tɔ dɔɲa kom ya. Ɛ mo kpene kamaɛ fa Wurubuarɛ. Nawolo nyi Wurubuarɛ nombia aɲmaraseɲ see ɲan ne yako nyiaa, “Wurubuarɛ kpa, mar̄ ɛ Gben̄gyoo ne gyae la maa tɔ balar̄ kom lee be nombiakumɛɛ ɲan bɔɔ yɛɛ nɛ dɔɔ.”

²⁰ Lee mena dɔɔ,

“Akpaa tanam na ko walar̄ ɲon ɔ ne kɔla neɲ na,

fa e weenɛɛ waa di.

Akpaa loɲboaneɲ na ko e na,

fa e loɲ waa nyɔɔ.

N yɛɛ mena na, desɛɲ gyae ke kyan̄ e nideli.”

²¹ Na yeli nombiakumɛɛ ke di n dɔɔ ya, mɔna mo nombia kpaakpaa keyɛɛ di nombiakumɛɛ dɔɔ.

13

Ɛ yɔkɔse ɛ wose fa kegyiise

¹ Kaboena nyi walaŋ kamaŋ waa yɔkɔse ɔ wose fa tɛɛle kei dɔɔ kegyiise baŋ bee di de dɔɔ nɛ, nawolo nyi kegyia ŋolo be kyaa keŋ na Wurubuarɛ see na e ya. Kegyiise baŋ be kyaa nɛ pou, Wurubuarɛ see na wɔ. ² Mena dɔɔ akpaa ŋolo da koro seŋ tia kegyiise benaŋ na, ɔ ta seŋ tia Wurubuarɛ baa. Te walaŋ ŋon waa yɛɛ mena na, Wurubuarɛ waa wɔŋ ɔ deŋele. ³ Balaŋ baŋ bɛɛ yɛɛ nombia kpaakpaa nɛ, bɔɔ ne yee kegyiise ya. Nombiakumɛɛyɛɛra ne yee na kegyiise benaŋ. Akpaa n bɛɛ gyae nyi n ke yee tɛɛle kei dɔɔ kegyiise ya na, kenaŋ na yɛɛ kpene keŋ dei na baa nyiŋ kelɛɛ neŋ. ⁴ Nawolo nyi kegyia ŋon bɔɔ lese e see kolo nɔɔman nɛ, ɔ yɛɛ Wurubuarɛ tobaale e keŋ ɔ ne yɛɛ ɔ tom lee nyanŋ gbagba n deeli dɔɔ. Mɔna akpaa n yɛɛ kolo kum na yela gyakolonŋ ke kyanŋ neŋ, nawolo nyi ɔ donŋ keŋ ɔ dana nɛ te yɛɛ yakaa ya. ɔ yɛɛ Wurubuarɛ tobaale e ŋon Wurubuarɛ ne tɛɛ ɔ dɔɔ wɔŋ nombiakumɛɛyɛɛra deŋele. ⁵ Mena dɔɔ kaboena nyi walaŋ kamaŋ waa yɔkɔse ɔ wose fa kegyiise baŋ. Te yɛɛ keŋ nyi ɔ ne yee nyi keŋ baa wɔŋ ɔ deŋele kaageŋ dɔɔ ya, mɔna keŋ ɔ gyeŋ lee ɔ konɔɔ man nyi kaboena nyi waa yɛɛ mena dɔɔ.

⁶ Mena mɔ dɔɔ te kaboena nyi yaa tɔ lempoo nɛ. Nawolo nyi kegyiise baŋ yɛɛ Wurubuarɛ tewulɛɛwɔ te bɛɛ mo ba debaŋ pou yɛɛ tom. ⁷ ɛ tɔ walaŋ kamaŋ kom keŋ ɛ dana e nɛ. Akpaa ke yɛɛ lempoo ke na tɔ ke, te akpaa ke yɛɛ toto ke na tɔ ke. Akpaa ke yɛɛ obuo ke na bu wɔ, te akpaa ke yɛɛ yele kalese ke na lese ba yele.

⁸ ɛ na yeli kom kamaŋ ke doo ɛmɛɛ na ŋolo nsana ya. Kom keŋ kaboena nyi ke dɛɛ doo ya nsana yɛna balaŋ kegyae keŋ kaboena nyi yaa gyae dɔŋa nɛ. Nawolo nyi akpaa ŋolo ne gyae ɔ dɔɔ na, ɔ te yɛɛ kpene keŋ mmaraa keŋ ne gyae nɛ kelii ɔto. ⁹ Nnɛ te Mosesi mmaraase ŋan ŋaale ne yako nyiaa, “Na lee n wɛɛle yaa n baale wɔle

ya, na ko walaŋ ya, na ŋmɛɛle ya, na yeli n sia keyɛɛ n dɔɔ kolo ya.” Kɛŋa na mmaraase akaŋ ŋan pou nyee yɛna mmaraa keŋ ne yako nyiaa, “Gyae n dɔɔ ŋgba nyan gbagba n wose nɛ.” ¹⁰Nyi akpaa ŋolo ne gyae ɔ dɔɔ nɛ, ɔ be gyae waa yɛɛ e nombiikum ya. Mena dɔɔ nyi n gyae n dɔɔ na, n dii mmaraase ŋan pou dɔɔ baa kelii ɔto. Nawolo nyi mmaraase ŋan pou nyee yɛna kegyae.

¹¹Kɛŋa pou wɔle nɛ, ɛ kɛɛ debaŋ keŋ man de kyaa nɛ na ɛ kena nyi te lii debaŋ keŋ dee foŋ lee da dosoroŋ man. Nawolo nyi nɛnɛɛ da nyeekelɛɛweeya ŋan ta benaa kela debaŋ keŋ dɔɔ taŋgbɛɛ lɛɛ Kristo di nɛ. ¹²Teka kyomii na nelim te lam, na tɛɛ kena mɔ te lii. Mena dɔɔ ɛ yela dee tina ditɪŋtɛɛ man abɔɔ keyɛɛ yela, na dɛɛ mo keŋmaŋee kegba keŋ dɛɛ mo yoo na ditɪŋtɛɛ abɔɔ nɛ do. ¹³ɛ yela da kekyaabii man ke yɛɛ ŋgba balan baŋ be kyaa keŋmaŋee man nɛ. ɛ na yeli dɛɛ wɔlɛɛ debaŋ gyu ke kyaa nɔɔdedii man di de nɔɔ na dɛɛ dɛɛse ya. ɛ na yeli dɛɛ yɛɛ kafon nombia na nombia nkaraŋkaraŋ ya. ɛ na gyae kale ya, te ɛ na yɛɛ sibiikum mɔ ya. ¹⁴Mɔna ɛ yela de Gbenɔyoo Yesu Kristo kedi ɛ nyee, na ba tekaa yela ɛ ka gyueŋ nombiakumɛɛ ŋan ɛ dinɔɔ kum keŋ ne yeli ɛ ne yɛɛ nɛ ya.

14

ɛ na bu dɔŋa fɔɔ ya

¹ɛ lɛɛ walaŋ ŋon ɔ be dana doŋ ɔ Kristo kelɛɛdi man ya nɛ do ɛ man. Mɔna ɛ na yeli ɛ konɔɔ man nombia ŋan dɔɔ walaŋ kamaɛ seŋɛɛ nɛ, ka mo kewɔŋee kɔŋ ya nsana ya. ²ŋolo kyaa na lee ɔ Kristo kelɛɛdi dɔɔ ɔ ne lɛɛ di nyi waa tale di kpene kamaɛ. ŋolo mɔ kelɛɛdi be dana doŋ ya mena dɔɔ ŋon ne di faareŋ weenɛɛ kaageŋ bo. ³Gbɛɛ be doo nyi walaŋ ŋon ɔ ne di kpene kamaɛ nɛ, waa kɛɛ ɔ wose nyi ɔ dei kela walaŋ ŋon ɔ ne di faareŋ

weenεε nε ya. Mena mɔ te walaŋ ŋon ɔ ne di faareŋ weenεε nε, na bu walaŋ ŋon ɔ ne di kpene kamaε nε fɔɔ ya. Nawolo nyi Wurubuarε ne lεε be popou do. ⁴ Nyaŋ yeŋa amɔte keŋ n ke tale bu ŋolo tobaale yaa wa alebu fɔɔ? Walaŋ ŋonaŋ ɔ gbεŋgyoo waageŋ ne gyae la waa tale naa nyi ɔ seŋεε nideli yaa ɔ ba seŋεε nideli ya. Te waa tale seŋ nideli nawolo nyi de Gbεŋgyoo Wurubuarε dana doŋ keŋ waa tale yela waa seŋ nideli.

⁵ ŋolo waa tale yako nyi wee daale kela weeya akaŋ ŋan, te ŋolo mɔ gyaŋ na weeya ŋan pou yeε kyεkyεε. Nombia keŋa man na, kaboena nyi walaŋ kamaε waa lεε ɔ wui keŋ dɔɔ ɔ seŋεε nε do nideli. ⁶ Nyi akpaa ŋolo da lese wee daale see nyi keŋ kela na weeya akaŋ ŋan na, ɔ ne yeε mena bo na waa mo lese Wurubuarε yele. Te akpaa ŋolo mɔ ne di kpene kamaε na, ɔ ne di ke bo na waa mo lese Wurubuarε yele. Nawolo nyi ɔ ne fane fa Wurubuarε karaŋ lee weenεε ŋenaŋ dɔɔ pεte ɔ ne dii. Walaŋ ŋon mɔ ɔ ne di faareŋ kaageŋ bo nε, ŋon mɔ ne di ŋa bo na waa mo lese Wurubuarε yele. Nawolo nyi ŋon mɔ ne fane fa Wurubuarε karaŋ pεte ɔ ne dii.

⁷ Da ke kyaa kei, yeŋ man o nyeedoŋ man o, ŋolo be kyaa fa ɔ wose ya. ⁸ Nyi akpaa de kyaa na, de kyae fa de Gbεŋgyoo Yesu Kristo. Mena mɔ te akpaa da yem na, da yeŋae fa de Gbεŋgyoo Yesu Kristo. Mena dɔɔ nyi de kyae na de sia o, da yeŋae o, de yeε de Gbεŋgyoo Yesu Kristo wui.

⁹ Kei dɔɔ te Kristo yeŋawɔ te ɔ foŋawɔ lee yeŋ man. Na ke yela waa nyiŋ bese balan baŋ be kyaa na be sia, na baŋ bɔɔ yekee nε pou Gbεŋgyoo. ¹⁰ Mena dɔɔ tekaboena nyi ŋolo waa bu ɔ dɔɔ fɔɔ yaa waa keε ɔ wose nyi ɔ dei kela ɔ dɔɔ ya. Nawolo nyi de popou dεε kaa seŋ Wurubuarε siaman na waa di de nombia. ¹¹ Nawolo nyi Wurubuarε nombia aŋmaraseŋ see ŋan ne yako nyiaa,

“De Gbergyoo kpa,
 ‘Mañ nyiña me kyaa nɛ,
 walañ kamaɛ waa kaa buñ me siaman
 na waa toro yako nyi mañ yɛna Wurubuarɛ.’ ”

¹² Lee mena dɔɔ de man walañ kamaɛ waa kaa tɔlɛɛ ɔ nɔɔwoya fa Wurubuarɛ.

¹³ Mena dɔɛ ɛ yela dee tina dɔŋa fɔɔ kebu yela. Mɔna kaboena bo nyi dɛɛ kɛɛ nyi dɔɔ yɛɛ kolo na ke yela ŋolo ke yɛɛ dukum ya. ¹⁴ Me ka bese Kristo baale kei dɔɔ nɛ, ma te naa nyi weenɛɛ kamaɛ be kyaa keŋ ke yɛɛ kolo kum ke ya. Mɔna akpaa Kristo baale ŋolo de lɛɛ weenɛɛ ŋaale do nyi ke yɛɛ kolo anekɔlaŋ ke na, na ɔtenate gyaŋ te ke yɛɛ kolo anekɔlaŋ.

¹⁵ Nyi akpaa n weenɛɛ ŋaale kedi de yeli n dɔɔ ŋolo wose te fɛɛ e ya nɛ, kenan na n nombia ayɛɛsa bɛɛ wola balan kegyae ya. Na yeli n weenɛɛ ŋaale kedi ke yela n dɔɔ ŋolo ke yala ɔ kelɛɛdi man ya. Nawolo nyi ŋon mɔ dɔɔ te Kristo yeŋawɔ. ¹⁶ Mena dɔɔ na yeli kpene keŋ nyaŋ ne kɛɛ ke nyi ke dei nɛ, ka bese kolo kum balan siaman ya.

¹⁷ Nawolo nyi Wurubuarɛ gyoori keŋ nɛ, ka te yɛɛ kedi na kenyoɔ nombia ŋaageŋ ya. Mɔna ke yɛɛ keŋ nyi walañ waa yɛɛ kpene keŋ tenɛɛ Wurubuarɛ siaman, na waa yɛɛ kpene keŋ gyae ka mo wosefɛɛreŋ kɔŋ ŋon na ɔ dɔɔ nsana, na dee di gyon keŋ Wurubuarɛ felin ŋon ne fa daa nɛ. ¹⁸ Walañ kamaɛ ŋon ɔ som Kristo lee mena gbɛɛ kei man nɛ, ɔ nombia na gyoo Wurubuarɛ sia. Mena walañ ŋonaŋ mɔ te balan na lese ɔ yele.

¹⁹ Mena dɔɔ debaŋ kamaɛ na ɛ yela dɛɛ mo de loo gyakaa abɔɔ ŋan gyae ka mo wosefɛɛreŋ kɔŋ, te ŋɛɛ do daa doŋ da kelɛɛdi man nɛ dɔɔ. ²⁰ Na yeli weenɛɛ ŋan nyaŋ ke di nɛ, ke wɔlɛɛ Wurubuarɛ tom ya. Gbɛɛ doo nyi dɛɛ tale di weenɛɛ kamaɛ, mɔna akpaa weenɛɛ ŋan nyaŋ kedi nɛ ne gyae la ke yela ŋolo ke yala ɔ kelɛɛdi man

na, kenan na na di na korakora ya. ²¹ Nawolo nyi akpaa nolo de bEE naane ketao, yaa o bEE solon kenyo yaa o bEE kpene kamaE keŋ gyae ke yela o doo nolo ke yala o kelEedi man na, keŋ gba dei la kela. ²² Mena doo kpene kamaE keŋ n ne lEE di lee mena nombia keŋa man na, yela ke doo emEE na n WurubuarE nsana. Walaŋ non o konoo man nombia bee bu e fo o lee aboo nan non gbagba be lEE na do nE man ya na, non na nyeebam. ²³ MOna akpaa nolo de di kolo keŋ o konoo man nombia ta tenee e ya nE, kenan na WurubuarE waa bu e fo o. Nawolo nyi onate te lEE WurubuarE di lee kpene kenan keyEE man ya. Te kpene kamaE keŋ nolo te lEE WurubuarE di lee ka keyEE man ya nE, na ke yEE dukum ke.

15

E na gyueŋ yaageŋ wui ya

¹ Daa ban da seŋEE da kelEedi man keŋkeŋ nE, kaboena nyi dee nyiŋ konoo fa ban boo seŋEE ba kelEedi man keŋkeŋ ya nE, na dee nyiŋ kyoo wo. E na yeli dEE kEE daa daageŋ wui ya. ² E yela de man walaŋ kamaE ke yEE kpene keŋ dei fa o doo, na ke kyoo e na non mo ka seŋ keŋkeŋ o kelEedi man. ³ Nawolo nyi Kristo gba koran te kEE non waageŋ wui ya. Be nmarasewo WurubuarE nombia anmaraseŋ see man nyi o yako WurubuarE nyiaa, “Tuubia nan balan ba tee neŋ nE, man te ne kaa wuraawoo.” ⁴ Nombia nan pou boo nmarase see WurubuarE nombia anmaraseŋ see nan man nE, be nmarase na bo see na ne ka wola daa nombia. Kei gyae ke yela dEE yEE kakyen na dee nyiŋ konoo seŋ keŋkeŋ, lee lookegyakaa keŋ de dana nE doo.

⁵ MEE sola WurubuarE non o ne yeli balan ne nyiŋ konoo seŋ keŋkeŋ te o na do wo kakyen nE nyiaa, deban kei keŋ E silana Kristo Yesu nE, waa yela E ke yEE

nɔɔdokolonj. ⁶ Dekɔŋ mena na gyae ke yela ε popou ka mo konɔɔ dokolonj, na nɔɔdokolonj lese Wurubuarε ŋon ɔ yεε de Gbenjyoo Yesu Kristo ɔ kya e nε yele.

⁷ Lee mena dɔɔ ε lεε dɔŋa do ŋgba mena keŋ Kristo be lεε ŋon do nε, na balan ke nyiŋ lese Wurubuarε yele. ⁸ Ampaŋ yaa mεε yako ŋon nyiaa, Kristo kaa bese Gyudatena somre na ka wola nyi Wurubuarε ne di ɔ nombia dɔɔ. Te ɔ nombia ŋan ɔ be yako see fa Gyudatena be naanaɔ baŋ nε, gyae ke kɔŋ mena. ⁹ Kei gyae ke yela balan baŋ ba te yεε Gyudatenawɔ ya nε, ka lese Wurubuarε yele lee mena keŋ ɔ be wii be waraŋase ŋgba mena keŋ Wurubuarε nombia aŋmaraseŋ see ŋan be yako nε nyiaa,

“Lee kei dɔɔ maa lese n yele balan baŋ
ba te yεε Gyudatenawɔ ya nε siaman,
na maa kpee nɔɔneŋ keleεε neŋ.”

¹⁰ Wurubuarε nombia aŋmaraseŋ see ŋan besewɔ yako nyiaa,

“εmεε balan baŋ ε te yεε Gyudatenawɔ ya nε,
ε kpu na balan baŋ Wurubuarε ba lese nε na ε ke
nyaŋee.”

¹¹ Wurubuarε nombia aŋmaraseŋ see ŋan besewɔ yako nyiaa,

“εmεε baŋ pou ε te yεε Gyudatenawɔ ya nε,
ε lese de Gbenjyoo Wurubuarε yele.

εmεε tεεle kei dɔɔ balan pou,
ε lese Wurubuarε yele.”

¹² Wurubuarε dekpeŋkpeŋgyɔɔre Yesaya mɔ yakowɔ nyiaa,

“Walaŋ ŋolo waa kaa lee de naana Gyese duuluŋ man kɔŋ.
Ŋon ne gyae la ɔ kaa di gyoori
balan baŋ ba te yεε Gyudatenawɔ ya nε dɔɔ,
te ɔ dɔɔ te baa mo be loo gyakaa.”

¹³ MEE sola WurubuarE ngon ɔ ne fa balan lookegyakaa nE nyi waa yela E ke kyaa gyon na wosefEeren man lee kelEedi keŋ E be lEE e di nE dɔɔ. Na ɔ felin ngon ke yela E ka mo E loo gyakaa ɔ dɔɔ nideli.

¹⁴ Me tebia Kristotena, man gbagba gyen nideli nyi E yEE balan kpaakpaawɔ, te E gyen nombia mɔ nideli keŋ E ke tale wola E tebia. ¹⁵ Mɔna ma te gyɔ me konɔɔ yako ngon nombia ŋaale me tɔne kei man, na E be nyin wolee ŋa ya. WurubuarE bERE keŋ ɔ ba mo boele man nE dɔɔ, te me talawɔ yako ngon nombia ŋenan. ¹⁶ Nawolo nyi WurubuarE lese na man nyi maa yEE Yesu Kristo kpilale balan ban ba te yEE Gyudatenawɔ ya nE man. MEE yEE tom ŋgba WurubuarE sae nE lee ngon WurubuarE nyeedon nombia ŋan keyako man. Kei gyae ke yela balan ban ba te yEE Gyudatenawɔ ya nE, kaa yEE ŋgba kpene keŋ bEE mo deesi fa WurubuarE te na gyoo ɔ sia nE. Nawolo nyi WurubuarE felin ngon te desina wɔ keŋ kolo kum kamaE be doo be man bela ya.

¹⁷ Mena dɔɔ me dana gbEE keŋ maa tale wola ma wose, lee tom keŋ Kristo don keŋ ne yeli mEE yEE fa WurubuarE nE dɔɔ. ¹⁸⁻¹⁹ Mɔɔ gyae maa yako nombii daale kpu na keŋ Yesu Kristo be tEE me dɔɔ yEE nE ya. Maa gyɔ me konɔɔ bo yako mena keŋ ɔ be tEE me dɔɔ yela balan ban ba te yEE Gyudatenawɔ ya nE be kaa lEE WurubuarE di nE dɔɔ. Me nɔɔwoya na me nombia ayEESA na gyakolon nombia na nombia dinaana ŋan WurubuarE felin ngon be yeli mɔɔ tale yEE nE, yele la te balan ban ba te yEE Gyudatenawɔ ya nE kaa lEE WurubuarE di. Mena dɔɔ me tEEwɔ kolosi Kristo nombia kpaakpaa ŋan pou lee Gyerusalem donɔɔ man menEE kelii Ilirikum tEEle dɔɔ.

²⁰ Kpene keŋ doo me konɔɔ man deban kamaE keŋ mEE gyae nyi maa yEE yEna nyiaa, mEE gyae nyi maa ta kolosi Kristo nombia kpaakpaa ŋan botɔɔse ŋan be te nyii

ta ŋa see ya nɛ. Mɔɔ ne gyae nyi me kaa kolosi ŋa botɔɔse ŋan baale be wulaa kolosi ŋa nɛ ya. ²¹ Mena te Wurubuarɛ nombia aŋmarasen see ŋan ne yako nyiaa,

“Balanɔ banɔ ba te yako ta wɔ Kristo nombia ŋan ya nɛ baa naa e,
te balanɔ banɔ be te nyii ta ɔ nombia ŋan ya nɛ baa nyii ŋe man.”

²² Kei dɔɔ te kaa lii nanɔ gyɛŋ me te nyiŋa ta gbɛɛ maa kɔŋ ɛ gyanɔ ya nɛ. ²³ Mɔna nɛnɛɛ dɔɔ ma te tanɔ ma tom keyɛ kebo, te leenanɔ bene bene me wulaa mɛɛ gyae gbɛɛ nyi maa kɔŋ ɛ gyanɔ, ²⁴ mena dɔɔ ma te yɛɛ ma agyueɔ nyi akpaa mɛɛ lam mee gyu Sepeni na maa ta ɛ gyanɔ. Mɛɛ kɔŋ me kaa talaa me sia ɛ gyanɔ weeya ala, na ɛ ke nyiŋ lɔ manɔ gbɛɛ.

²⁵ Mɔna nɛnɛɛ dɔɔ ma seŋɛɛ Gyerusalɛm gbɛɛ dɔɔ baa. Me dana kolo mee gyu me kaa kyɔ Kristotena banɔ be kyaa botɔɔ nɛ. ²⁶ Nawolo nyi Kristotena banɔ be kyaa Masedonia na Akaya tɛɛlese man nɛ, ta mo gyonɔ yilaa abɔɔ na baa mo yele Kristotena ayematena banɔ be kyaa Gyerusalɛm donɔɔ man nɛ. ²⁷ Banɔ gbagba kegyaebii man te ba moowɔ yilaa abɔɔ keŋa, te kaboena nyi baa tanɔ yɛɛ mena. Nawolo nyi nyeedonɔ nombia kpaakpaa ŋan bɔɔ nyii lee Wurubuarɛ gyanɔ nɛ, Gyudatena yele la te be nyii ŋa. Mena dɔɔ nyi banɔ mɔ da mo ba wose man abɔɔ gyu ke kyɔ Gyudatena benanɔ na, ke doo na ke gbɛɛ.

²⁸ Akpaa me tanɔ mo abɔɔ ŋan pou bɔɔ yilaa nɛ do wɔ be nyiŋmaa man na, maa kaa lanɔ gyu Sepeni tɛɛle man. Akpaa mɛɛ lam mee gyu botɔɔ na, te maa kɔŋ ɛ gyanɔ. ²⁹ Te ma gyeɔ nyi me kɛɛ kɔŋ ɛ gyanɔ kei nɛ, gyae ke yela Kristo ke hiraa daa nideli.

³⁰ Me tebia kpaakpaa, me ta mo de Gbenɔgyoo Yesu Kristo na balanɔ kegyae keŋ Wurubuarɛ felinɔ ŋon be yeli ɛ dana nɛ mɛɛ sola ŋon nyiaa, ɛ yase ɛ sia fane fa

Wurubuarε kyɔ maɲ. ³¹ Ε fane fa Wurubuarε fa maɲ nyi waa lese maɲ lee balan baɲ ba te yeε Kristotenawɔ ya te be kyaa Gyudia tεεle man nε nyiɲmaa man. Ε fane nyi Wurubuarε waa yela Kristotena baɲ be kyaa Gyerusalεm donɔɔ man nε, sia kagye tom keɲ mee gyu me kaa yeε be gyaɲ nε man. ³² Te akpaa Wurubuarε de sεε na maa kɔɲ ε gyaɲ na gyon, na daa na non pou ke kyaa na dee di gyon na donja. ³³ Wurubuarε non ɔ yeε wosefεereɲ Gbenɲgyoo e nε, waa kyaa na ε popou. Amεn.

16

Nɔɔkado

¹ Mεε lese de deesi Kristo alo Foobe maa wola non nyi ɔ yeε walaɲ non ɔ ne yee Wurubuarε nideli. Foobe kei yeε kegyia e Kristotena baɲ be kyaa Kenkiria donɔɔ man nε man. ² Nyi ɔ kɔɲ ε gyaɲ na ε lεε e lee de Gbenɲgyoo Yesu yele man na ε ke kyɔ e lee gbεε kamaε man, ηgba mena keɲ kaboena nyi Kristotena baa kyɔ donja nε. Nawolo nyi non gbagba mɔ te kyɔ balan burum, te ɔ te kyɔ maɲ gbagba mɔ.

³ Ε do Pisisila na Akuila nɔɔ fa maɲ, nawolo nyi be yeε me tebiawɔ te daa na wɔ pou ne yeε na Kristo Yesu tom keɲ.

⁴ Ba moo ba wose fa yeɲ lee me dɔɔ.

Mena dɔɔ mεε do wɔ nɔɔ nideli.

Na maɲ maageɲ na do na wɔ nɔɔ ya,

mɔna Kristotena baɲ ba te yeε Gyudatenawɔ ya nε mɔ na do wɔ nɔɔ.

⁵ Ε do Kristotena baɲ bεε gyaɲee ba dekpaɲalaɲ man nε nɔɔ fa maɲ.

Ε do me gyoo gyaagyi Epanetuse nɔɔ fa maɲ. Non yeɲa walaɲ non ɔ be taɲgbεε lεε Kristo di Esia tεεle man.

6 Ɛ do MƐƐre ƚon ɔ be naa diyem nideli Ɛ dɔɔ nƐ nɔɔ fa maƚ.

7 Ɛ do Andoronikuse na Gyuniase nɔɔ fa maƚ.

Be yƐƐ Gyudatenawɔ ƚgba maƚ nƐ,
te daa na wɔ pou te be kyanawɔ tɔ deni see.

Be yƐƐ balaƚ baƚ Kristo kpilala baƚ pou ne bu wɔ nideli,
te be taƚgbƐƐ maƚ lƐƐ Kristo di gba.

8 Ɛ do Ampeliatuse nɔɔ fa maƚ.

ɔ yƐƐ me gyoo gyaagyi e lee Kristo dɔɔ.

9 Ɛ do de gyoo Ubanuse ƚon daa na e pou ne yƐƐ tom
Kristo man nƐ,
na de dɔɔ kpaakpaa Setakise nɔɔ fa maƚ.

10 Ɛ do Apelese nɔɔ fa maƚ.

ɔ ta lese wola nideli nyi ɔ seƚƐƐ Kristo nombia ƚan man
nideli.

Ɛ do balaƚ baƚ pou bɔɔ lee Aristobuluse dekpajalaƚ man
nƐ nɔɔ fa maƚ.

11 Ɛ do Herodiɔn nɔɔ fa maƚ.

ƚon mɔ yƐƐ Gyuda baale e ƚgba maƚ nƐ.

Ɛ do Kristotena baƚ be kyaa Nasisuse dekpajalaƚ man nƐ
nɔɔ fa maƚ.

12 Ɛ do Tirifena na Tirifosa nɔɔ fa maƚ.

Be yƐƐ ala baƚ bɔɔ kyan ba wose yƐƐ de Gbeƚgyoo Kristo
tom keƚ.

Ɛ do me gyoo gyaagyi PƐƐsi nɔɔ fa maƚ.

ƚon mɔ yƐƐ alo ƚon ɔ be yƐƐ tom dinaa fa de Gbeƚgyoo.

13 Ɛ do Rufuse na ɔ naa ƚon ɔ ba mo maƚ yƐƐ ɔ bu nƐ
nɔɔ fa maƚ.

Rufuse yƐƐ de Gbeƚgyoo Kristo tobaale ƚon ɔ yele ba lee
nideli.

14 Ɛ do Asinkirituse na Felegɔn na Hemise na Patorobase
na Hemase na Kristotena baƚ pou be kyaa kpu na
wɔ nƐ nɔɔ fa maƚ.

15 ε do Filologuse na Gyulia na Neruse na ɔ deesi na Olimpase na Kristotena ban pou be kyaa kpu na wɔ nε nɔɔ fa man.

16 ε pukaa dɔɲa, na ε ka do dɔɲa nɔɔ na gyon.

Kristotena akpii akpii ɲan pou na do ɲon nɔɔ.

17 Me tebia, mεε waase ɲon nyi ε kεε nideli na ε ka gyene balan ban be kpuε na ɲon te bεε wɔlεε ya nsana nε. Mena balan benan ne yeli baale ne yale ba kelεedi man, te be nombia ɲan bεε wolo nε mɔ yεε kpoolee ɲan mɔɔ wola ɲon nε man. ε lese ε wose lee mena balan benan man. 18 Nawolo nyi mena balan kεwɔ bεε som de Gbenjyoo Kristo ya, mɔna bεε gyae ban gbagba deeli bo. Be dɔɲεε bεε mo nɔɔman yelin na nɔɔwoya gyon nyinjan mo beo balan ban bɔɔ gyen daale ya nε. 19 εmεε dɔɔ balan pou te nyii mena keɲ ε ba mo ε wose fa Kristo nε, mena dɔɔ dana man gyon nideli. Mɔna mεε gyae ε ka gyen nyansa na ε ka gyen nombia ɲan ɲe dei, na ε ka lese ε wose lee dukum keyεε man.

20 Be gyae ke kyare ya Wurubuarε ɲon ɔ yεε wosefεereɲ pou Gbenjyoo e nε, waa yela ε ke sakatee ɔbɔnsam ε nawɔɔ tεε. De Gbenjyoo Yesu waa mo ɔ bεrεε boele ɲon.

21 Me dɔɔ Timoti ɲon daa na e ne yεε tom dokolon nε na do ɲon nɔɔ.

Mena ke mɔ te Lusius na Gyasɔn na Sosipata ban be yεε me tebia Gyudatenawɔ nε mɔ na do ɲon nɔɔ.

22 Man Tεtiyuse ɲon mɔɔ ɲmarase tɔne kei fa Pɔɔl nε, mɔ na do ɲon nɔɔ lee de Gbenjyoo Kristo yele man.

23 Me denite Gayose mɔ na do ɲon nɔɔ.

ɔ dekpanalan man te daa Kristotena ban pou de kyaa kεbo nε nε gyanee.

Erasituse ɲon ɔ ne kεε donɔɔ kei kɔba dɔɔ nε, na de dɔɔ Kuatuse mɔ na do ɲon nɔɔ.

²⁴ De Gben̄gyoo Yesu Kristo waa mo ɔ bεεε boele ε popou na waa seŋ ε wɔle. AmEn.

²⁵ ε yela dεε lese Wurubuarε yele. Ɔnon ne tale la yela ε ne tale seŋ keŋkeŋ ε keεedi man, lee Yesu Kristo nyeedoŋ nombia Ɔnan moɔ kolosi fa Ɔnon nε dɔɔ. Nafɔ anokoare nombii kei yeε nombii aweeseŋ ke, moŋna nenεε dɔɔ Wurubuarε te yeli de ta gyen ke. ²⁶ Nenεε dɔɔ nombii kei ta tekaa yeε nombii aweeseŋ ya. Wurubuarε te yeli wa akpenkpen̄gyɔɔra te Ɔmarase anokoare nombii kei see. Te Wurubuarε Ɔnon mo ɔ kyaa kekpaakekpaa nε te yeli ba te kolosi nombii kei fa tεεle kei dɔɔ balan̄ pou, na baa lεε e di na baa ta ɔ gbεenen̄ dɔɔ.

²⁷ ε yela dεε ta de Gben̄gyoo Yesu Kristo dɔɔ na dεε lese Wurubuarε yele kekpaakekpaa. Nawolo nyi Ɔnon waagen̄ kooŋ yeŋa nyansa pou nyee.

AmEn.

WURUBURE NOMBIA KPAAKPAA NŌŌKEBAKESEE WŌLE
Delo: WURUBURE NOMBIA KPAAKPAA NŌŌKEBAKESEE WŌLE New
Testament

copyright © 2005 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Delo

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 14 Jun 2022 from source files dated 13 Jun
2022

80e9f745-c10c-5e3f-94bb-9d65aa1a1b11